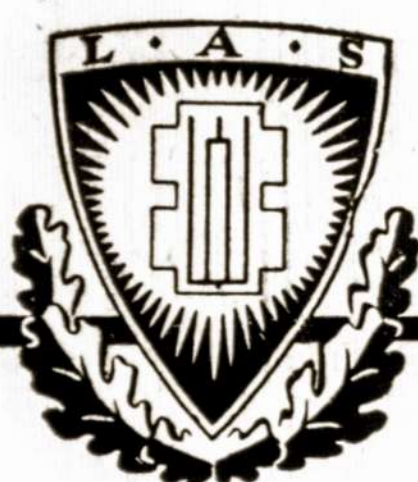


LAISVOJI LIETUVA

Lietuvių laikraštis  
Leidžia Lietuvos  
Atgimimo Sąjūdis

911 W 32 St.,  
Chicago 8, Ill.  
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-  
ter at the post office at  
Chicago, Illinois."



# Laisvoji Lietuva

FREE LITHUANIA

Lithuanian Newspaper  
Published by Lithuanian  
Regeneration Association

911 W 32 St.,  
Chicago 8, Ill.  
LAfayette 3-8544

"Entered as second class mat-  
ter at the post office at  
Chicago, Illinois."

## NEATSILIKIME KULTŪRINIMOSI SRITYJE

Jonas Miškinis

Prieinamiausias žmogaus švietėjas yra laikraštis ir knyga. Kur žmogus nės laikraštis skaito, ten jaučiamas dvasinis ir medžiaginis kilimas. Kur žmonės tamsūs medžiagiškai skurdą lydi dvasios susmukimas, pesimizmas. Tai ju senai gyvenimo įrodyta tiesa. Visuose kultūringuose kraštuose atkakliai kovojama su žmonių tamsumu, ir apsilieidimu. Stengiamasi per mokyklas, bažnyčias ir radiją bei susirinkimus aiškinti spaudos reikšmę žmogaus gyvenime.

Nepriklausomas Lietuvos metu mūsų krašte taip pat daug buvo nuveikta šia linkme. Savo metu net tam tikri šūklai buvo skleidžiami apibudinti tiems, kurie neskaityt laikraščių. Pasirodo, kad tinkamiausias šūklis buvo: "Laukinis žmogus laikraščių neskaityt." Tas šūklis net gavo premiją. Tai skauda pašaipą apsilieidiam ir atsiliekiam. Kas gi norėtų turėti laukinio žmogaus vardą šiame technikos stebuklų ir kultūros kilimo amžiuje? Kiekvienas galimai stengiasi šviestis ir kultūriškai neatsilikti nuo kitų.

Tačiau būkime atviri ir prisipažinkime, kad yra nemaža tokių svetur gyvenančių lietuvių, net iš

naujųjų ateivių, kurie ne tik lietuviškų laikraščių neskaityt, bet ir neskaityt. Iš tokių tenka dažnai nugirsti tokie posakiai: esą lietuviškuose laikraščiuose nieko gero nėra ir, be to, jie brangūs. Skaudu ir liudna šį faktą konstatuoti, bet tokių yra ne dešimtys, bet šimtai. Tokie baigia atsilikti nuo lietuvių tautos kamieno, kai ta medžio sausoji šaka...

### LAISVĖS SPARNAI

Mūsų tauta 22 mt. buvo laisva lyg paukštis padangėje. O kodėl ji buvo laisva? Ar dėl to, kad tos laisvės šimtmečiais siekė mūsų senoliai bei tėvai, ar dėl to, kad šimtmečiais ugdė laisvės sparnus praskleidę budėjome tų sparnų sargyboje. Bet kas gi tie laisvės sparnai? ...Tautos laisvės sparnai - tautos dora ir tautinis bei kultūrinis susipratimas. Skaisčios merginos (tik ne grožio karalienės) ir jaunikiai, pasiaukojančios metinis, auklėjančios būrius vaikučių, lietuviukų -čių, dori tėvai ir gražiai sugyvenančios šeimos. Tai tokiu doros keliu eidama lietuvių tauta vėl bus laisva.

...Tauta nesilaikanti doros kelio žūsta. Juk mes gerai žinime tautų

ėjusių kitokiais keliais, ir visos jos mirė. Apie jas nu tik istorija byloja. Pavyzdžiui, garbinga romėnų tauta, ji apvaldė visą tuo laiku pasaulį, bet galinga ji buvo to, iki buvo dora. Kai tik jos vyrai atsisa kė būti gerai tėvais, kai tik jos motinos atsisa kė gimdyti vaikus, kai jaunimas nustojo branginti skaistybę, kai valstybės vyrai ėmė lėbauti, lupikauti ir vogti, kaip pi liečiai nustojo sąžinės, tada tauta susirgo. Pairo šeimos, pairo valstybės gyvenimas ir tauta žlugo. Šian dien yra italai, bet romėnų nėra.

O Lenkiją kas sužlugdė, ar ne iš tvirkę lebautojai bajorai, kurie ir mūsų tautą įtraukė ilgiems šimtmečiams į vergiją? O Rusiją kas su žlugdė, ar ne tokios pat nuodėmės?

### MEILĖ SAVO TAU TAI IR KRAŠTUI

Tikrai įstengia mylėti tik dora, teisinga, sąžininga širdis. Dora širdis mylėdama įstengs aukoti savo tautai visas jėgas, turtą ir reikalui esant net gyvybę. Todėl neveltui sakoma, kad tik mylimos tautos gali būti laisvos. Ką reiškia sava tautą mylėti? Mylėti tautą, tai reiškia mylėti kiekvieną tos tautos žmogų, mylėti kiekvieną lietuvių: turtingą ir skurdžiū, mokslo žmogų ir eilinį darbininką. Tai reiškia kiekvienam tų žmonių trokšti gero, lengvinti gyvenimą, padėti, patarti, pamokyti.

Myliinti širdis nori, kad jos tauta būtų tvirta, sveika, kultūringa ir turtinga. Jeigu kiekvienas lietuvis mylės savo tautą nuoširdžiai, tai jis ir rūpinsis jos likimu ir laisvės atgavimu. Savo uždirbtus pinigų panaudos tik tam, kas tautą stiprina: nepragers, nepraloš, bet sunaudos ekonominio gyvenimo stiprinimui, vaikų mokslinimui, geroms lietuviškoms knygoms bei laikraščiams.

### SEM KIME STIPRYBĖ IŠ PRAEITIES

Anos priešpaudos laikais skaidriai švietusią Tėvynės saulę lietuvių tautai atstojo tėvliškės, šeimos meilė. Šeimos širdys teikė jom jėgų išlaikyti lietuviybę. Šeimos židins gavino jo viltį nors vaikų vaikuose susilaukti geresnės ateities. Žuvo Lietuvos laisvė, bet atsilaike atkaklus, atsparus svetimos įtakoms lietuvis ir išsaugojo lietuviybės grūdą. Be lietuviško rašto, be mokylos, be knygų, iš lūpų lūposna, kartų kartoms perduodami jis lietuvišką būdą, žodį, dainą: ir kas svarbiausia, Lietuvos prisikėlimo viltį. Tėvai savo vaikuose išugdė lietuvišką dvasią. Mūsų daina, motinos vargą ir rūpestį vaizduodama, ryškiai nusako, būtent:

Nakužė ant rankelių,  
dienužė ant škelių.  
Tu pražiūrėjai šviesias akeies,  
tu perymojai baltas rankeles,  
Gana pailsai, gana pavargai,  
Kol mane užauginai...

Taip buvo auginama, auklėjama visa mūsų tauta. Sunki senelių kova ir jų aukos deda mums ir būsimoms kartoms didžiū pareigą panašiu keliu žengti, kad ir sunkus, bet jis mielas. Daug turime ko siekti: pasiryžimą gilinti ir tautos garbę ginti, ugdyti savo tautos galią - medžiaginę, politinę, teisinę, dorinę, galiausiai - atgauti Lietuvos laisvę.



IN MEMORIAM

Birželio mė. 3 d. Chicagoje, Billings ligoninėje, mirė A. Oliu. Šis Olio mirtimi užgeso viena iš šviesiausių asmenybių Amerikos lietuvių istorijoje. Oliu buvo visiems žinomas, visų mylimas ir visų gerbiamas. Chicago gyventojams jis buvo sąžiningas ir gabus administratorius, pavyzdžiū vadovavęs Sanitariniam Distriktui prezidento pareigose; lietuviams jis buvo nenulstantis kovotojas už lietuviybę ir Lietuvos laisvę. Su Antano Oliu mirtimi netekome ramsčio, ant kurio rėmė si Lietuvos ir lietuvių reikalų atstovavimas šio krašto politinėse sferose. Nėra jokios abejonės, kad šiandien neturime žmogaus, kuris galėtų pakeisti a.a. Antaną Olij. Jo asmenišką pažintys su šio krašto

politikos vairuotojais, įtaka respublikonų partijoje bei sveikas reikalų supratimas buvo naikinuojamas. Antanas Oliu gimė Amerikoje ir Lietuvos niekad nematė. Bet jo meilė savo tėvų žemei ir pastangos jai padėti sunkiose valandose gali visiems būti pavyzdžiu. Antanas Oliu buvo plataus akiračio veikėjas. Visi geros valios lietuvių jam buvo artimi ir lygūs. Delto šiandiena nerashme lietuvių, kuris prieš šio tauraus tautiečio atmintį nenulenktų galvos. Antano Oliu gyvenimas ir darbai kada nors bus plačiau aprašyti. Chicago miesto ir Amerikos lietuvių istorijoje jis paliko neišdildstančius pėdsakus.

ALTO VICE—PIRMININKUI IR ŽYMIJAM VEIKĖJUI

ADV. ANTANUI A. OLIUI

MIRUS

JO ŽMONĄ VERNĄ IR KITUS ŠEIMOS NARIUS NUOŠIRDŽIAI UZJAUČIA.

LIET. ATGIMIMO SĄJŪDŽIO VYRIAUSIOJI VALDYBA.

## POLITIKOS LAUKUOSE

### GEN. CHARLES DE GAULLE VALDO PRANCŪZIJA

Politikų akys budrai seka įvykius Prancūzijoje. Antrojo pasaulinio karo rezistencijos didvyris gen. Charles de Gaulle pašauktas šešius mėnesius valdyti Prancūziją dekreto keliu. 1946m. Prancūzijos parlamentas nušalino gen. Charles de Gaulle nuo ministerio pirmininko posto, kad užtikrinus ir apsaugojus ketvirtosios Prancūzijos respublikos laisvės ir teises, po 12 metų tas pats parlamentas pašaukė de Gaulle prie valdžios vairo, kad išgelbėtų ketvirtąją respubliką, kurią partijų rietenos privėdė prie bedugnės. Gen. Charles de Gaulle ir valdžią atėjo karinių jėgų spaudimo ženkle, bet atėjo konstituciniu būdu. Parlamentas ir partijos nusilenkė gen. de Gaulle ne iš meilės, bet iš baimės. Nebuvo likę daug pasirinkimų: kviest gen. de Gaulle, kurio reikalavo armija ir per jį geibėti ketvirtosios respublikos likučius, kurios tikroju kūrėju laikomas gen. de Gaulle arba laukti armijos karinio sukilimo, pilietinio karo ir karinės diktatūros, kas reikštų visišką ketvirtosios respublikos likvidavimą. Parlamentas pasirinko gen. de Gaulle, jam šešioms mėn. suteikė diktatoriaus teises ir įgalino pakeisti Prancūzijos konstituciją, kuri sustiprintų vykdomosios valdžios galią. Naująją konstituciją turės patvirtinti tauta referendumo keliu.

Prancūzijos įvykius gyvai seka laisvasis pasaulis ir sovietai. Į Washingtoną atskrenda Anglijos ministr. Macmillan tarsis su prezidentu Eisenhoweriu Prancūzijos klausimais. Ar gen. Charles de Gaulle vadovaujama Prancūzija liks ištikimas vakariečių sąjungininkas, kaip ji buvo ištikima 25 nuverstų vyriausybių metu ar gen. Charles de Gaulle įeis naujų politikų posūkių siekdamas labiau

pabrėsti Prancūzijos savarankiškumą ir svorį, kaip jis padarė 1945m., kada staiga nuvykęs į Maskvą pasirašė su sovietais politinę sutartį. Užsienio reikalų ministeriu paskyrimas jauno ir gabaus politiko Maurice Couve de Murville, buvusio ambasadoriaus Washingtone ir dabar Vakarų Vokietijoje, rodo, jog Prancūzija liks ištikimas vakariečių sąjungininkas. Prancūzijai reikalingi geri santykiai su Amerika, nes reikalingi Amerikos pinigai, kurių sovietai negali duoti.

Gen. Charles de Gaulle laikomas sąžiningu žmogumi ir rezistencijos didvyriu. Jis turi Prancūzijoje didelį pasitikėjimą. Dideliu politiku jis nelaikomas. Jam stinga politinio lankstumo, kuris dabar taip praktikuojamas. Gen. Charles de Gaulle atstovauja tą klasę, kurios stipri įtaka kariniuose sluoksniuose ir kuri dar gyvena Prancūzijos didingą praeitimi ir nori, kad toji didinga praeitis grįžtų į dabartį ir ateitį. Tautiniu požiūriu tai gražūs norai, bet jie šiandien nebesiderina su tikrove, nes Prancūzija tikrumoje nebėra didžioji galybė.

Vakariečius kiek bugina de Gaulle laikysena ir Vokietijos atžvilgiu. De Gaulle nenori didelės ir sujungtos Vokietijos, nes sujungta Vokietija visada igaus pirmenybę prieš Prancūziją, kurios sujungimo siekia Amerika ir Anglija, kaip reikalingas atsparos prieš sovietinį pavojų. Nepajudinamuose Vokietijos reikaluose Maskva gali tikėtis Prancūzijos paramos.

### MASKVOS—JUGOSLAVIJOS SANTYKIAI

Sovietų ir Jugoslavijos santykiai vėl kietai įsitempė. Jie gali pasiekti 1948 m. aštrumą, kada Stalinas pasmerkė savo bendradarbių Tito ir prieš Jugoslaviją pradėjo didžiūją spaudimą. Nikitai Chruščevui buvo pasisekė su Tito santykius (Nukelta į 4 pusl.)



## KULT. FONDAS IR JO REFORMA

Dar Lietuvos Nepriklausomybės laikais Kultūros Fondo steigimo reikalu buvo daug pasiginčyta ir nemažai popieriaus sugadinta. Laikas bėgo, Lietuva neteko nepriklausomybės ir KF nebuvo įsteigtas. Trentyje vėl buvo pradėta galvoti apie tokio fondo steigimą, bet emigracija ir vėl viską sutrukdė.

Maždaug prieš tris metus susiorganizavus JAV lietuvių bendruomenei, Centro Valdyba ėmėsi konkretaus KF organizavimo, nors pa vieniam asmeniui ir anksčiau šį klausimą buvo iškėlę. LB Centro Valdyba organizuodama KF organizavimo pagrindą padėjo kultūrinės organizacijos, meno vietos, leidykla ir pagaliau pavienius asmenis, mat, buvo tikėtasi, kad jie prisidės prie darbo bei piniginių ir kultūrinių išteklių organizavimo.

Paimtoji kryptis atrodė labai graži teorijoje, bet kaip gyvenimas parodė, kad tokia organizacija dėl savo nelankstumo yra nepraktiška. Iš kitos pusės į KF Tarybą iš organizacijų bei meno vlenetų daugumoje buvo atslūsti asmenys tik atstovauti, o ne konkretaus darbo dirbti. Ir iš tikro, buvo ir tokių, kurie net neturėjo supratimo apie praktišką KF veiklą. Gerai išsilinus reikėtų sutikti, kad jiems buvo sunku konkrečius KF uždavinius atlikti, nes daugelis jų būdami savųjų organizacijų prešakėje ir taip turėjo daug darbo savo organizacijose. Teko girdėti, kad vienas KF Tarybos narys, per Tarybos susirinkimą yra pasakęs, kad į fondą yra atėjęs ne dirbti, bet nutarti ir pasakyti ką KF Valdyturi turėtų dirbti. Kitaip tariant, jis atstovavo tik savo organizaciją ir jos nusistatymą vienu ar kitu klausimu.

Dėl pačios KF Valdybos veiklos būtų galima daug ką pasakyti: pakritikuoti, gerokai išbarti, bet tai ne šio rašinio tikslas. O vis tik norėčiau priminti, kad dėl KF Tarybos sudėties nelankstumo, dėl da lies jos narių visiško nesidomėjimo ir nesilankymo į Tarybos susirinkimus ir pačios KF Valdybos daugumos narių nedarbingumo, nebuvo padaryta nė pusė tų darbų, kurie buvo laukti. O jei dar pridėsim, kad KF steigėjai užmiršo ar nesugebėjo tinkamai suorganizuoti patį svarbiausią KF veikimo pagrindą finansų telkimą, neištraukdami į jį finansininkų, prekybininkų ir t.t. Už tai nereikia stebėtis, kad praėjus dviems metams nuo KF steigimo, pradėta galvoti apie jo reformą, kad jis būtų veiksmingesnis, lankstesnis ir turėtų stipresnį finansinį pagrindą.

Daug kas galvoja, kad KF turi sudaryti vien kultūrininkai arba kaip kad per paskutinius LB Tarybos rinkimus buvo pasiūlyta rašyti, kad ir LB Tarybą turėtų sudaryti vien tik kultūrininkai, nes LB esanti kultūrinė organizacija. Manau, kad ši pažiūra yra klaidinga. Gali būti ir labai geras profesorius, menininkas, bet kartu labai blogas organizatorius ir administratorius. Atrodo, kad kiekvienam kultūrinei organizacijai pirmoji vieta reikalinga geri administratoriai, kurie sugebėtų sudaryti jos kultūrinei veiklai tinkamas sąlygas. Labai teisingai š.m. balandžio 26 d. "Drauge LB rinkimų proga, inž. p. Bielskus pasakė, kad LB turi sudaryti sąlygas kultūrininkams veikti ir kurti. O tą gali atlikti tik gabūs organizatoriai. Tas pats taikytina ir KF. Reikia, kad KF vadovauti nereikia įieškoti didelių, skambiais vardais kultūrininkų, bet sugebančių tinkamus darbus organizuoti.

Teko išsikalbėti su jį ruošusios komisijos nariu. Iš pasikalbėjimo paaiškėjo, kad naujame projekte yra šie pakeitimai: KF pirmininką renka LB Taryba, kuris sudaro KF Valdybą ir ją pristato LB Centro Valdybai tvirtinti. Pati KF Valdyba susidės iš 9 asmenų. KF Taryba panaikinama. Statuto ruošėjai priejo tos nuomonės, kad Tarybos būvimas KF darė nelankstų ir nedarbingų. KF Valdybos priklausomybė dviem šeiminkams: LB

## ATJAUSKIME SAVO BROLIUS IR SESES LIETUVOJE

Audrų išvarginta Tėvyne,  
Tu mums kaip pasaka graži.

Daug kartų mes esame skaitę spaudoje (ar patys pergyvenom) apie siaubingus birželių įvykius, apie lietuvių tautos naikinimus ir apipilėjimus, bet ypač didžiausią žalą mūsų tėvynei įvykdė rusiškieji bolševikai, norėdami visiškai palaužti tautą, tremdami senus jaunos ir mažus į leduotajį Sibirą lėtai vergų mirčiai. Nemaža lietuvių su ginklu rankoje saugojo tėviškes sodybas, vežamus Sibiro vadavo, reikalui esant karzygiškai kovėsi, tikėdami išpirkti laisvę savo krauju, bet dėja, priešo žymiai skaitlingesnės gretos nusilpino lietuvių partizaną.

Nors ir po keliolikos metų beviltiško gyvenimo, lietuvių tauta liko gyva, neprarasdama savo parochių ir dvasinių savybių, bet yra skaudžiai sužeista ir mūsų, broliai-sesės laisvėje gyvenantieji, šventa ir privaloma pareiga tas žaizdas užgydyti, kie galima daugiau duoti gyvybės savajai tautai.

Dabartiniu metu, Balfui yra paskirtas didelis ir sunkus uždavinys, be mūsų paramos jis liks bejėgis, neaukodami Balfui žudysime savo kraujo brolius - seses Sibire, Tėvyneje ir kitur.

Gerbiame mūsų Dvasios Vada, skelbkite rinklavas bažnyčiose.

Centro Valdybai ir Kultūros Fondo Tarybai, jos darbą labai sunkino Pagaliau LB Taryba irgi išrenkama kultūriniais reikalams spręsti ir gaunasi paralelizmas. Taip pat naujajame projekte KF darbas yra suskirstytas į tris skyrius: bendrąjį, kultūrinės veiklos ir finansų. Jie veiks savystoviai, pagal sudarytą veiklos planą, o Valdybos posėdžiuose skyrių veikla būtų suderinama. Be to, prie skyrių numatoma sudaryti įvairias komisijas atskiriems klausimams spręsti, pvz. kultūrinės veiklos, skyrius: gali susidaryti atskiras kultūrinės veiklos šakoms atskiras komisijas iš specialistų, kaip tai: muzikos, dainos meno ir t.t. o finansinis skyrius gali pasikviesti: ekonomistus, buhalterius ir kitus tos srities žinovus. Tokių komisijų sudarymą kartu pavaduotų ir pačios Tarybos nebu vima.

Baigiant nūrėjusi pasakyti, kad KF tik tada semingai veiks, kada jis turės stiprų ekonominį pagrindą. Kultūrininkai gali daug gerų projektų pateikti, bet jei KF neturės lėšų projektams įgyvendinti, tai tokių projektų sudarymas, bus lygus pilių statymui ore. Pagaliau, KF darbuotojai turi vieną kartą įsisąmoninti, kad jei jis tvirtai ekonominiai stivėti, tai neturi pasitenkinti vien "ubagavimu", bet reformuoti visą finansinę politiką taip, kad jo visa veikla būtų grindžiama ant biznieriško pagrindo. Kartu jis turėtų būti visos LB lyg išdas iš kurio visi kultūriniai projektai būtų inansuojami. KF pres tyžas ir su juo skaitymasis priklausys ne nuo gražių projektų, bet nuo pinigų sumos, kiek į jį bus sutelkta. Jei KF finansai būtų tinkamai su tvarkyti, tai nebūtų jokių problemų ir su masinių pasirodymų finansavimu ir nereikėtų "užšaldyti" keliems metams didesnes sumas bankuose, kaip kad įvyko Čikagoje sekančių švenčių ruošimui po įvykių Dainų ir Tautinių šokių švenčių. Nebuvimas pastovaus finansavimo šaltinio ir paskatino siauriau galvojančius žmones daryti neracionalius pinigų "užšaldymus.

Ateiptyje KF veikla priklausys ne nuo paruošto statuto gerumo ar blogumo bet nuo žmonių, kurie ateis į jį dirbti. Ypač svarbu kas jo finansus tvarkys. Užtat netenka būti svajotojais, o reikia realiai žiūrėti į šį svarbų reikalą ir iš anksto tenka susirūpinti tam tam darbiu tinkamų žmonių suradimu.

J. Stanaitis

## LIETUVOS VALSTYBĖS TARYBAI 30 METŲ

Lietuvoje buvo įkurta Valstybės Taryba, kurios uždavinys buvo ruošti įstatymų projektus ir aiškinti veikiančius įstatymus. Joje dirbi tokioje žinomi vyrai, kaip Stasys Šilingas, Dovas Zaunius, Jonas Vileišis, Jonas Navakas, Jonas Pikilėlis, prof. Jurgutis, Jurgis Byla, Zigmas Stankus, Papečkys, Antanas Tamošaitis ir visa eilė kitų. Pirmuoju Valstybės Tarybos pirmininku buvo Stasys Šilingas, o po jo ir paskutiniu juo Boleslovas Masulis, kuris su žmona gyvena Čikagoje. Šiomet sueina 30 m.

Įvairios draugijos, organizacijos, klubai ir visi kiti geros valios lietuviai nepagalėkit cento, išvertimngai žaizduotai mūsų tautai. (Tiesa, daugelis iš mūsų paaukojom tūkstančius tiesioginėms savo giminėms, draugams ir pažįstamiems, bet nevisi yra toki laimingi. Daugelis žmonių iš Lietuvos tiesioginiai prašo Balfu Centrą įvairių vaistų). Kur randasi daugiau lietuvių darykite birželio minėjimus ir surinktas auksas skirkit kilniam šalpos darbiui. Lai nelieka nė vieno lietuvių-lietuvių nepripildėjusios savo skatiku. Parodykim save, kad mes esam nepalūžę, gliaul atjaučiam skaudžią tautos nedalia. Siųskim savo auksa Balfu Centru, tiesiog ar per skyrius.

Adresas:  
UNITED LITHUANIAN RELIEF  
FFUND OF AMERICA, INC.  
105 Grand Street, Brooklyn 11 N.Y.  
Zanavykas

## LIET PROF. D-JOS VEIKLA

Kaip kiekviena lietuvių organizacija svetimėje šalyje, taip ir LPDA kiek pagėgdama, stengiasi patarnauti lietuviškumui, kelti Lietuvos vardą ir remti Lietuvos išlaisvinimo žygius. Burdamy akademiniam ir tam lygiam mokomajam personalui priklausius ir priklausiančius lietuvius, LPDA valdžia nuolat dažniau ruošiamus prisidėti nariais primindama, kad susibūrę mes būtume pajėgesni pasiekti mūsų užsibrėžtų tikslų: puoselėti akademiniams profesiniam tautinio solidarumo bedradarbiavimą ir žodžiu bei raštu supažindinti mūsų visuomenę su mokslo įvykiais bei pažanga. Tad kiekvieno lietuviu akademiko pareiga yra ne atidėliojant įrašyti LPDA nariu.

Pildydama paskutiniojo LDPA visuotinio narių suvažiavimo, įvykusio 1957m. spalio mėn. 20 d. Čikagoje, pageidavimą - įpareigantis, kad būtų dažniau ruošiami vieši paskaitų ir painformuojama lietuvių visuomene apie pačios D-jos veiklą, LPDA V-ba pakvietė Draugijos narius paruošti paskaitų bendro pobūdžio įvairiais klausimais. Jau yra pasizadėję paruošti tokių paskaitų šie D-jos nariai: prof. M. Krikščionas, prof. S. Dirvantis, prof. A. Rukuiža, prof. J. Šmolūnas ir prof. dr. K. Gudaitis.

LPDA V-bos pirmininkas prof. Motiejus Krikščionas D-jis ruošiamų paskaitų ciklą pradėjo š.m. ko vo mėn 26 d. Jaunimo Namuose vieša paskaita: "Visata moderniojo mokslo švietose". Šios temos paskaita buvo labai patraukli. Klausytojų pageidavimu ji buvo pakartota š.m. gegužės mėn. 11 d. Lietuvių Auditorijoje. Paskaita buvo pavairinta retais bei didžiais įdomiais vaizdais.

Padaręs trumpą istorinę apžvalgą, prelegentas įvadė parodė, kad jau žiloje senovėje žmogus galvojęs apie tai, ką jis savo aplinkoje matęs ir savo vaizduotėje kūręs įvairius aiškinimus. Pvz. jau 3 šimt metų prieš Kristų graikas Aristar chas aiškino, kad žemė sukasi aplink saulę, ir kad žemė tėra nykštukas palyginus su žvaigždėmis. O anų laikų stebėjimai dar neturėjo jokių žiūrūnų ar teleskopų. Šių dienų žmogus savo išrastais papildinimo ir kitokiais instrumentais ma to neapsakomai begaliniai didelę visatą, kuri sudaro iš visatos kūnų sistemų, vadinamų galaktomis

nuo Tarybos įkūrimo. Gegužės 31 dieną, Jono Anyso buv. Valst. Tarybos Reikalų Vedėjo bute 6147 So Whipple buvo surengtas pobūvis, kur dalyvavo buvęs Tarybos pirm. B.Masiulis su žmona ir eilė svečių, kaip doc. J.Pauperas, buv. V. Tarybos žinovas bendradarbis, dr.V.Reklysu su žmona, Baltramaičiai, G.A. Lekšas su žmona, kurie savo miny se buvo perkelti į Valstybės Tarybos sėkmingos darbuotės dienas, kai B. Masiulis, Anysas ir Pauperas papasakojo kaip buvo dirbta įstatymų ruošimo darbai ir kaip tie darbai buvo užgniaužti, kai į Lietuvą atėjo Raudonosios Armijos daliniai. Buvusiam V.Tarybos pirminkui B. Masiuliui buvo įteikta papildinta Valstybės Tarybos nuo trauka. Kalbėjusieji prisiminė mirusius ir ištremtus Valstybės Tarybos narius, referentus, bendradarbius. Po B.Misiulio kalbos buvo sugiedotas Lietuvos himnas. Svečiai gėrėjosi turėję progos mintimis persikelti į Nepriklausomas Lietuvos kūrmo ir augimo laikus, kad tokioj Valstybės Taryboj buvo be jokios reklamos dirbami darbai taip svarbūs ir reikšmingi tiek pačiam Lietuvos valstybės gyvntimui tiek ir žmonėms.

Dalyvavęs



(židis galaktika paimtas iš graikų mitologijos ir reiškia pieninis kelias: mums žinomas jų pavadinimas yra paukščių kelias). Mūsų žemė su saule prklauso vienai galaktikai, kuri turinti apie 200 milijonus žvaigždžių, kurių kai kurios esančios tokios didelės, kad mūsų saulė prieš ją tėra nykštukas. Mūsų galaktikos užimamosios erdvės sers nuo esąs nuo 100.000 iki 200.000 šviesmečių. Šviesmetis reiškia toli, kurį šviesa, skrisdama 300.000 kilometrų per sekundę, nukris per metus; pvz. saulės šviesa pasiekia žemę per 8,5 minutes, tai reiškia daugiau negu 150 milijonų kilometrų atstumą; Saturno šviesa tepasiekia žemę per 1 valandą, tai reiškia daugiau negu 1 milijoną kilometrų atstumą. Tad vargu begalima įsivaizduoti mūsų galaktikos dydį, jei jos skersmuo yra tarp 100 ir 200 tūkstančių šviesmečių. O tokių galaktikų visatoje esą apie 1 milijonas, ir jei vienoje galaktikoje skaitoma 2-3 milijonai žvaigždžių, tad jau ta daugybė žvaigždžių, rodos, nebetelpa žmigaus vaizduotėje. Pagal Einšteino samprotavimą visatos erdvės skersmuo galis būti 7 - 8 milijonai šviesmečių. Kiekviena galaktika yra žvaigždynas, žvaigždžių sistema, kurios žvaigždės yra surištos į darnų kompleksą. Visos žvaigždės ir planetos su kasi apie savo masės centrą 200 - 300 kilometrų per sekundę. Visatos erdvėje nesą tuštumos, nes joje vyksta amžinas spinduliuavimas ir bangavimas, kas rodo, kad visur esama energija, kuri yra tolygi masei.

Bet jei žmogus pažiūri pro savo šių dienų išrastą mikroskopą, tai jis vėl pamato neasakomai mažą visatą, pilną kūnelių vadinamų molekulis, kurios susidėda iš sistemų dar mažesnių kūnelių, vadinamų atomais, kurių kiekvienas vėl turi sistemą jo sudėties dalelių, vadinamų elektronais, protonais, neutronais, mezonais, o šitos dalelytės amžinai skrenda apie savo centrus nepaprastu greitumu, kur pvz. elektrono greitis yra panašus šviesos greičiui. O atomai su savo sistemonais užtinkami visoje visatoje; iš jų yra sudaryti mažiausi ir didžiausi visatos kūnai.

Ir pats žmogus yra tų dalelių sąkaupa, nes pvz. žmogaus kraujuje (apie 5 litrai) esą 25 trilijonai atomų. O kur visi kiti žmogaus organai! Juose visuose yra bilijonų bilijonai atomų su jų sistemų dalelytėmis, kurie yra amžiname judėjime, ir net mirtis to judėjimo nesustabdi.

LPDA V-os koesp. dr. K. Gudaitis



Jo Eminencija kardinolas Samuel Stritch

## LABDARYBĖS IR ŽMONIŲ KARDINOLAS

Gegužės mėn. 26 d. po širdies priepuolio Romoje mirė J.E. Kardinolas Samuelis Stritch, Propaganda Fide pro - prefektas. Nuo 1939 metų gruodžio mėnesio jisai buvo Chicago arkivyskupu ir labdarybės bei meilės simboliu.

Kardinolas gimė 1887 m. rugpiučio mėn. 17 d., Nashville, Tenn. Jo tėvas buvo airis emigrantas, o motina taip pat airių kilmės amerikietė. Būdamas 14 metų jis baigė vidurinę mokyklą ir po dviejų metų įsigijo bakalauro laipsnį Šv. Gregorijaus kolegijoje. Nashvilles vyskupas Thomas Byrne nutarė jauną ir gabų Stritch išsiųsti į Romą, kur jis turėjo tapti kunigu. Tai buvo pradžia kelio, kuriuo eidamas jis įkėpė į aukščiausias R. K. bažnyčios hierarchijos viršūnes - Romos Kūriją.

Turėdamas 22 metų amžiaus Samuelis Stritch jau buvo kunigu o sulaukęs 34 metų buvo įšventintas Toledo vyskupu. Tai buvo jauniausias vyskupas Amerikos katalikų istorijoje.

1930 m. vysk. Stritch skiriamas Milwaukee arkivyskupu, kuruo iš buvo ligi 1939 m. kada Šv. Tėvas jį paskyrė didžiausios diocenezios - Chicago arkivyskupu. 1945 metais gruodžio mėn. 23 d. jis tapo kardinolu, šią nepaprastą malonę susilaukdamas iš popiežiaus Pijaus XII, buvusio savo mokslo draugo Eugenio Pacelli.

Būdamas Chicago arkivyskupu, kardinolas Stritch daugiausiai rūpinosi labdarybe ir švietimu. Katalikiškos labdaros įstaigos, jam vadovaujant, išaugo iš 47 ligi 87. Nuo 1940 metų jis įsteigė 75 naujas pradžines mokyklas, 12 vidurinių mokyklų ir išleido milijonus dolerių katalikiškų universitetų bei kolegijų pagerinimui. Jis taip pat vadovavo N.C.W.C. įstaigai, kurios globa pasinaudojo taip pat nemažai lietuvių, emigruojant į JAV.

Kardnolo laidotuvių, kurios įvyko Čikagoje praėjus savaitę, dalyvevo daugelis aukštųjų bažnyšios atstovų, senatoriai ir šimtai tūkstančių eilinių piliečių. Visa didžioji spauda pagerbė kardinolą jį pripažindama vienu iš didžiųjų ir labiausiai mylimų bažnyčios tarūn. Jis dirbo ir gyveno Dievo ir žmonių labui, visiems buvo prieinama paprasto ir švelnaus būdo, visą širdimi atsidavęs tikrąjam kunigo pašaukimui.

Mėnesį prieš mirtį kardinolui buvo amputuota ranka, kuriai gręšė gangrena. Atrodė, jog buvo vil šių jam pasveikti ir pradėti savo naujajam pareeigai. Bet kraujas išsiliejimas jį paralizavo ir galop atėmė gyvybę.

Su Kardinolo Samuel Strich mirtimi Katalikų bažnyčia neteko vienos iš šviesiausių asmenybių.

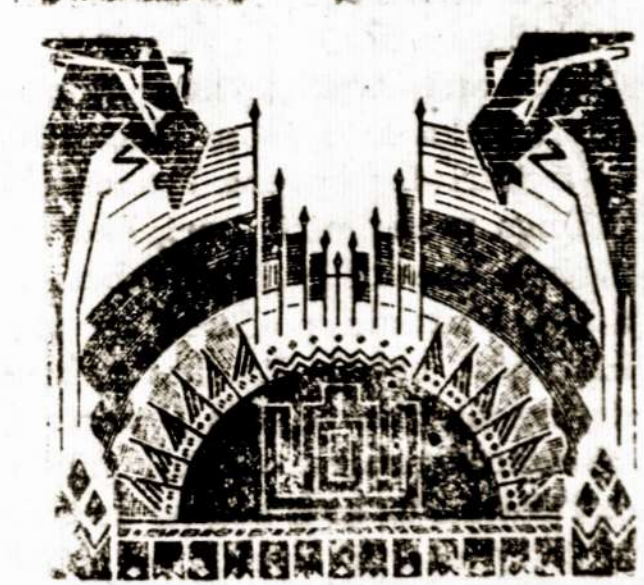


Skaitydami KARĮ būsite gerai informuoti apie pasaulinius įvykius, rasite straipsnių iš karinės Lietuvos istorijos, retais paveikslais iliustruotų ir Lietuvos kariu atsiminimų iš įvairių laikų. Metinė prenumerata \$ 5.00; rašykite: KARYS, 916 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N.Y.

## NAUJI LEIDINIAI

Knygų leidykla VAGA, 1297 Gates Ave, Brooklyn 21, N.Y. išleido Kazio Plačeno romano "PULKIM ANT KELIŲ..." antrąją laidą, kurioje, kaip žinome, yra vaizduojamas kun. Antano Strazdo gyvenimas ir krašte tuo laiku siautusi baudžiava.

Knygos kaina \$2.00. Platintojams duodama 25% nuolaidos, o užsimo kėjusiems platintojams knygą užsisakant - net 35% nuolaidos.

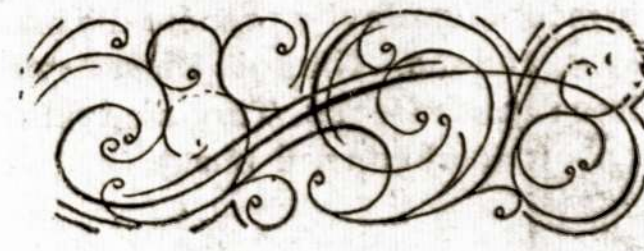


## TĖVŲ ŽEMĖ

LASO Anglijos Vietininkijoje ležiamas neperijodinis laikraštis. T. Ž. turinys - gyvas, idomus, nušviečias ir tenykštų lietuvių gyvenimą iliustruotas.

Prenumerata JAV ir Kanadoje metams - 2½ dol., atskiras numeris - 20 cent.

Užsisakyti galima šiuo adresu: "Laisvoji Lietuva", 911 W. 32 St Chicago, 8, Ill.





# LAISVOJI LIETUVA FREE LITHUANIA

OUTSTANDING LITHUANIAN NEWSPAPER  
911 W. 32 Str., Chicago 8, Ill Phone LA 3-8544.  
Published bi-weekly on Thursdays  
By Lithuanian Regeneration Association

Entered as Second-Class matter at the post office at Chicago, Ill.

Vyr. redaktorius Juoz. Masonis.  
Redaguoja Redakcinė Komitija. Prenumerata:  
Straipsnius ir korespondencijas redaktoriai taise ir taipina savo nuozniu. Metams — 4.50; pusei metu — ra. Nesnaudoti rankraščiai gražina-2.50 Atskiras numeris 10 ct. — m) autoriams pareikalavus. Subscription per year — \$4.50; 6 months — \$2.50; 10 c. per copy dakcijos nuomone.

## KOMUNIZMUI LAIMINT

Rašo-A.J.Kaulėnas

Nuostabu, bet senoji plėšri rusų meška ritmingais žingsniais tebežengia laimėjimų keliais. Anksčiau to nebuvo. Jei prisiminsime Krimo karą, japonų-rusų, ar tai Alias kos pardavimą, ar pagaliau Napoleono gadyne, rusų kraujas nepirko jiems nei garbės, nei, pagaliau naujų teritorijų. Rusų imperializmas neturėjo gerų gaivų, o didžioji rusų meška blaškėsi į visas puses tik nukraujuodama, bet labai mažą ką laimėdama. Taip buvo gal ir todėl, kad tuo laiku likusis pasaulis, o ypač Europa, turėjo sumanių politikų ir Europos tautos dar nebuvo susenusios žygiams.

Betgi dabar? Komunizmas davė naujo impulso rusų imperializmui ir pagimdė visą eilę žymiai guderresnių politikų, nei kadaise turėjo carai. Rusų užsimojimus palengvino ir toji aplinkybė, kad taip vadinamasis "vakarų pasaulis", kuris šiandien reprezentuoja laisvę ir demokratiją, pavargo.

Kalbėkime faktais, — štai tuoj po 1939-45 metų karo rusai visiškai nebudami susitarimų su Vakarais, jau užvaldė virš 200 milijonų žmonių, stipriai atsiremė Azijoje, įsitvirtino Europos širdyje ir žengia labai sėkmingai Afrikoje. Kur yra Vakarų politikai ir ką veikia likusių masė? Ji ramiausiai migdoma viltimi, jog daugiau rusai nieko nebeužims ir galės koegzistuoti tie du taip skirtingi pasauliai. Na, nebukime pranašai, bet ateitis parodys tų vilčių vertę. Mes vakar netikėjome, kad rusų imperializmas sustotų ir mažai vilčių turime, kad pasaulis prie dabartinių sąlygų galėtų kada nurimti.

Nekalbant plačiau šia tema, vis tik norėtūsi mesti vieną žvilgsnį

į labai svarbią aplinkybę šių dienų politiniame chaose, kurį daugelio mūsų praleidžiama neatkreipiant gilesnio dėmesio.

Pirmiausia konstatuokime faktą, jog šių dienų rusų imperializmui didžiausias priešas buvo ir yra tautų nacionalizmas. Jie tai puikiai juto kovodami savoje imperijoje su pavergtų tautų nacionalizmu, jie puikiai suprato, kad ir naujas tautas pavergiant pagrindiniu jų siekimu prieš bus irgi pavergtų tautų nacionalizmas. Ir štai kaip gudriai rusų-bolševikų politikai su lošia prieš nacionalizmą: vos tik karui prasidėjus, jie visu savo propogandos svoriu meta šūkį, jog karas vedamas prieš "fašistus", atseit nacionalizmą. Ir jiems pasisekė ant tos pripogandinės meškerės suvilioti Vakarus... Ir štai, kovojama jau nebe prieš vokiečių, japonų ar italų imperializmą, bet prieš nacionalizmą! Betgi tikrumoje, vokiečių, japonų ar italų valstybių imperializmas lygiai tiek pat turėjo ryšio su nacionalizmu, kiek turį rusų socialistinis imperializmas bet tos propogandos dėka rusai išlošė didį moralinį ir praktikinį laimėjimą. Vakarai nepamatė ir ne suprato, jog patys kerta šaką ant kurios jie sėdi. Ir dar komiškauju kerta imperialistų-bolševikų paduotuoju kirviu! Na, ir nukirto! Vakarai pralaimėjo visais frontais: sumušė mažesnę priešą, kad išsiuginti savo pačių jėgomis didesnę ir basesnę. Užgniaužė tautų nacionalizmą, kad ten įsileidus anarchiją elementą išgriauti dar likusių laisvų tautų kūnus, priedami net prie tragiškai komiškų ir antideokratinų išvadų - nacionalistiniai judėjimai buvo uždrausti nugalėtose tautos, o palikti laisvam vei-

tiems. Tik prisiminkime Prancūzijos krizę, de Gaulle jau padarytas "fašistu", nes nori ištraukti Prancūziją iš anarchijos ir grąžinti ją į prideramą vietą Europos tautų tarpe. Aišku, tai bolševikams nepatinka. Jiems geriau suirusios ir silpnos valstybės, nei atsigauanti jėga. Ir kas tragiškiausia, kad Vakarai dar ir dabar nemato tos pagrindinės savo klaidos. Nesu-pranta ir to, jog tarp tautų nacionalizmo ir imperializmo sąvokų yra milžiniški skirtumai. Nacionalizmas savo esme nėra imperialistinis. Jis yra uždaras savo tautoje ir populiariai kalbant negali būti skirtas eksportui, kaip pvz. socializmas.

Gi imperializmas sirgo ir tebeser ga visos didžiosios tautos ir valstybės, visiška neatsizvelgiant į jų ideologiniai-politinę vidaus struktūrą, taigi kaltinti jog tam tikra politinė ideologija yra sąlyga imperializmui, būtų naivu. Pavz. I-slandijos komunistinė valdžia neturi imperializmo požymių nei ten dencijų, gi Maskvos komunistai yra klasiški imperializmo atstovai.

Tautų nacionalizmo jokia jėga nesulaužė ir nesulaužys. Istorija turi pernelgy daug faktų. Jį galima laikinai sutramdyti ir taip daro britai Kipre, Maltoje, Kenijoje. taip dar sovietai Lietuvoje, Latvi joje, Estijoje ir kitur, taip daro prancūzai Afrikoje.

Ir jei mes šiandien norime turėti efektyvią ir planingą jėgą pasipriešinti bolševikiniam imperializmui, atidarykime akis: toji jėga yra tik paskirų tautų nacionalizmas!

kimui bolševikiniai junginiai. Ar gi paradoksas? Ir visa tai buvo atliekama demokratijos vardu, skelbiant kad bolševizmas yra... demokratinis judėjimas!

Neatsikvošiams net ir dabar, kad da tiek skaudžių pamokų Vakarai yra gavę iš bolševizmo. Galingiau sia užtvara prieš bolševizmą ir jų imperializmą dar ir dabar laužo aklu užsispyrimu, nes kiekvienas veiksmas, kuris į vakarų pasaulį bando įnešti kiek tvarkos ir atsigaivimo, tuojau bolševikų yra apšaukiamas "fašizmu" ir randa visą eilę Vakarų pasaulyje naivių pasekėjų šiam aidui kartoti. Psichologiškai didis pralaimėjimas Vakarais, nes griauinama vienintelė reali jėga kovai prieš bolševikinį imperializmą ir būkime tikri, jog ponas Kruščevas trina iš džiaugsmo sau rankas ramindamas likusias tautas, jog jis tuoj ateis jų "išvaduoti". Ir tikrai yra pagrindo tikėti, kad ateis "išvadavimų" valanda, jei laiku nesusipras Vakarų pasaulis ir nepamatyts savo klaidų.

Tik prisiminkime Prancūzijos krizę, de Gaulle jau padarytas "fašistu", nes nori ištraukti Prancūziją iš anarchijos ir grąžinti ją į prideramą vietą Europos tautų tarpe. Aišku, tai bolševikams nepatinka. Jiems geriau suirusios ir silpnos valstybės, nei atsigauanti jėga. Ir kas tragiškiausia, kad Vakarai dar ir dabar nemato tos pagrindinės savo klaidos. Nesu-pranta ir to, jog tarp tautų nacionalizmo ir imperializmo sąvokų yra milžiniški skirtumai. Nacionalizmas savo esme nėra imperialistinis. Jis yra uždaras savo tautoje ir populiariai kalbant negali būti skirtas eksportui, kaip pvz. socializmas.

Gi imperializmas sirgo ir tebeser ga visos didžiosios tautos ir valstybės, visiška neatsizvelgiant į jų ideologiniai-politinę vidaus struktūrą, taigi kaltinti jog tam tikra politinė ideologija yra sąlyga imperializmui, būtų naivu. Pavz. I-slandijos komunistinė valdžia neturi imperializmo požymių nei ten dencijų, gi Maskvos komunistai yra klasiški imperializmo atstovai.

Tautų nacionalizmo jokia jėga nesulaužė ir nesulaužys. Istorija turi pernelgy daug faktų. Jį galima laikinai sutramdyti ir taip daro britai Kipre, Maltoje, Kenijoje. taip dar sovietai Lietuvoje, Latvi joje, Estijoje ir kitur, taip daro prancūzai Afrikoje.

Ir jei mes šiandien norime turėti efektyvią ir planingą jėgą pasipriešinti bolševikiniam imperializmui, atidarykime akis: toji jėga yra tik paskirų tautų nacionalizmas!

## KAI PRADEDAMA BARTIS

Ryšium su kun. J. Prunskio pastabom.

J. Gruodis.

Mano mintys, pareikštos dėl kun. J. Prunskio straipsnio apie Lietuvos konkordatą, matomai jį gerokai užgavo. "Draugo" 23 d. numerį jis neįtikinančiai, bet pikta mane išbarė. Tiek to. Kadaiše buvo panašiai išbartas J. Bačiūnas už tai, kad jis pareiškė savo nepasitenkinimą ryšium su mūsų dvasiškų atsisakymu atkalbėti invokaciją Tautinės sąjungos ruoštame sąskrydyje Washingtono. Už tai J. Bačiūnas buvo išvadintas klaidingu. Pasirodo, jog ir tai koliojantis žodis.

Sava straipsnyje (L.L. Nr.7) iškėliau bent šešis punktus kodėl, mano numone kun. J. Prunskio straipsnis apie konkordatą enciklopedijai netinka. Kun. J. Prunskis atsiliepe tik į du. Drįstu daleisti, kas su kitomis mano pastabomis jis sutiko ir dėl to jas nutylėjo.

Dabar trumpai pakalbėkime dėl tų dviejų. Mano buvo rašyta, kad kun. J. Prunskio išsireiškimas: "esant valdžioje katalikams, ir taip bažnyčios teisės buvo garantuotos", netiesioginiai pasako, kad po perversmo valdžią sudarė jau nebe katalikai. Savo atsakyme J. Prunskis naudoja jau kitą sąvoką, nes čia jis kalba apie valdžių katalikiškumą. Išvardinęs visą eilę kaltinimų tautininkų režimui, jis prieina išvados, kad tie veiksmai buvo "barbariški, diktatoriški, neteisingi ir šlykštūs". Atseit, dėl to tautininkų vada! ir nelaiikytini katalikai.

Niekad nesimsiu teisinti viso to, ką atliko tautininkų režimas laike trylikos viešpatavimo metų. Bet juk konkordatas, kaip žinome, buvo pasirašytas 1927 metais. Į pirmą jį po-perversminį kabinetą įėjo keturi katalikiškų partijų veikėjai. Nejaugi ir jie užstraukė kun. Prunskio "ekskomuiką"?

Dėl trėmimų, kalinimų ir cenzūros tegul man bus leista pasakyti štai kas: kas išsiuntė į Varnius pirmają Lietuvos min. pirmininką? Kas areštavo pirmąjį prezidentą A. Smetoną? Kas ištrėmė Šv. Sosto nuncijų ark. Cecchini? O gi, tai atliko tie žmonės, kuriuos kun. Prunskis laiko tokiais gerais katalikais, kad jiems valdant ir konkordatas nelabai buvo reikalingas.

Kiekvienas gali tapti teisėju ir grupuoti žmones į "katalikus" ir "nekatalikus" kaip jis išmano. Bet enciklopedijose, kur aprašomi lai-

ko įvykiai, tai nepraktikuojama. Dabar dėl paties konkordato. Kun. Prunskio straipsnyje be jokių pastabų ir paaiškinimų pasakytas, kad Lietuvos konkordato pagrindą buvo paimitas Lenkijos konkordatas ir dėl to taip greitai su Vatikano susitarta. Aš atkreipiau skaitytojų dėmesį, kad tiek Lietuvos, tiek Lenkijos, tiek kitų konkordatų pagrindu yra kanonų teisė, del to jie visi yra daugiau ar mažiau panašūs. Savo atsakyme kun. Prunskis mane sučia i Chicigos universiteto biblioteką, kur anot jo, "net ir vaikas", pasiskaitęs lotyniškų tekstus, gali pamatyti, kad kai kurie šių konkordatų punktai yra visiškai tie patys, atseit, Lietuvos konkordatas buvo kopijuotas nuo lenkų

Medžiagos galima rasti ir be "junderkintų" pagalbos. Paimkime, pavyzdžiui, Italijos konkordatą, kuris buvo sudarytas 1929 m., atseit dviem metais praslinkus po Lietuvos konkordato. Šio konkordato 1 ir 2 paragrafas visiškai atitinka Lietuvos konkordato paragrafus; 12 paragrafas beveik pažodžiui atitinka 8-tam paragrafui; 20 beveik pažodžiui atitinka Lietuvos konkordato 12 paragrafui; 34 paragrafas beveik pažodžiui atitinka 15; 8 beveik pažodžiui — 20-tam; 19 paragrafas atitinka 11-tam; 36 atitinka Lietuvos konkordato 13-to paragrafo 1 str., o 40-tas atitinka to paties paragrafo 6-tam straipsniui.

Argi Mussolini, sudarydamas konkordatą, nutarė kai ką "nuplagiuoti" nuo lietuviškojo ar lenkiškojo?

Chicagos bibliotekoje galite raskun. Prunskio brošiūrą "Comparative Law, Ecclesiastical and Civil, in Lithuanian Concordat". Čia kun. Prunskis įrodinėja, kad Lietuvos konkordatas yra "pirma ir

vienintelė Lietuvos sutartis su Vatikano kuri užsitarnavo tikro pagyrimo iš tarptautiniai žmonių ristių" (Žiūr. 2 pusl.). Čia pat sako ma, kad Lietuvos konkordatas yra vienas iš pačių pavyzdingiausių prieškarinio (Antrojo Pasaulinio Karo) laikotarpio konkordatų. Lyginant su Lenkijos konkordatu, kun. Prunskis jame randa išsiai eilę pakeitimų bažnyčios naudai. Bet, kažkodėl, rašydamas į Liet. enciklopediją, jis apie tuos pakeitimus nutarė nutylėti.

Apie konkordato sudarymo aplinkybes ir jo tobulumus, lyginant su kitais konkordatais, dar 1954 m. "Drauge" plačiai rašė S.Matulis MIC. Tada jis įrodinėjo, jog konkordatas buvo parafytas pagal ark. J. Matulevičiaus projektą, nesutikdamas su kitų teigimu, kad Vol demaro konkordate iš Matulevičiaus projekto mažai kas beliko. Mūsų dvasiškiai ne kartą didžiausius Lietuvos konkordato tobulumus, klaidingai ar teisingai nuopelnus priskirdami ark. Matulevičiui. Bet enciklopedijoje kun. Prunskis jau kitaip nukalbėjo Čia jis pasitenkino pastebėti, kad konkordatas buvo sudarytas paskubomis, pagrįdant imant lenkiškąjį, kas ir iššaukė mano pastabas.

Kas link mano tapatybės, apie ką kun. Prunskis rado reikalą pakabėti, tai tegul dėl to nesielioja. Man visiškai nesvarbu, koks giminytės ryšys jungia dr. Prunskį su dr. Daugailiu ar kuo kitu, nors ir kalbama, kad po šiuo slapyvardžiu slapstosi vienas "Draugo" bendradarbių, kada jis, kun. Prunskio žodžiais kalbant, nenori imtis prieš visuomenę atsakomybės už "akmenėlių svaidymą". Pagaliau, kiek man žinoma, Laisvoji Lietuva laikosi kiek kitokios žurnalistinės etikos: kiek laikraščiu paslaptis, jei sužino, viešumon nekelia



Briedžiai ganosi Baltijos pakrasty

Dr. Vincas Misiulis, Detroitas, Mich.

## Nacionalistinis mons. M. Krupavičiaus habilitacijos „1926 metų gruodžio 17-oji Liūdna 30 metų sukaktis“ pakoregavimas

(24-oji tąsa)

(Šioj vietoj turėtų patikslinti mano straipsnio 5 tąsoj, tilpusio 1957m. "L.L." 23 Nr pasakymą — Tautininkų jame buvęs tik vienas ministras Tubelis — turi būti — Tautininkų jame buvo tik keli ministrai). Tad iš turėtų visuose penkiuose pirminiuose ministerių kabinetuose pro. A. Voldemarui nesaistancio ir nediriguojančio mūsų vidaus politinį gyvenimą užsienio reikalų ministro portfelio, ar iš viso yra bent kokio pagrindo priminti tautininkams tuometiniame mūsų valstybinei gyvenime 1918 - 1919 metais valdžios turėjimą? Iš visų penkių pirmųjų buvusių koalicionių grupių bendradarbiavimas pirmus žingsnius pramynė, o tuo pačiu 1939 - 1940 metais ir užbaigė, ne garsiai kalbantieji demokratai, bet jų tvovjami tautininkai. Valstybės Tarybos metu pradėtas koalicionis grupių bendradarbiavimas, pagal partijos reikalą naudingumą, buvo naudojamas ir seimų laikais, o taip

pat ir tariamam vadistiniam tautininkų valdyme. Koalicionių būta gana įvairių, kaip legalaus valdymo, taip ir nelegalios valdžios siekimo. Iš pastrųjų vena nenutrūkstama koalicija tęsiasi ir emigraciname gyvenime ligi šių dienų. Čia bus pravarvartu kai kurias iš tų koalicionių ir panagriniėti. Ypatinai, kurią mons. M. Krupavičius akcentuoja, kad krlk. demokratai, nežiūrint savo turimos daugumos, bendradarbiavo su opozicinėm grupėm, net atiduodami į jų rankas vyriausybės vadovavimą. Tas yra visai teisinga ir toks krlk. demokratų bloko, pagal reikalą koalicionis su opozicija bendradarbiavimas yra buvęs. Tai žino visi, kurie bent kiek vidaus politiniu gyvenimu domėjo si. Bet kad tas bendradarbiavimas būtų buvęs nuostindis, tikrai plaukiąs iš tautos interesų, o ne iš partijos, lai bus leista paabejoti. Nes tuo metu juos į koalicionį su opozicija suvedė ne tiek tautos interesai

apie kuriuos taip gražiai kalba mons. M. Krupavičius, kiek gresusis iš vykstančio rusų-lenkų karo nenumatyti pavojai atsakomybė. Paskelbtas Lietuvos neutralumas tų pavojų nepašalino. O vienam krikščionių blokui imtis atsakomybės, buvo per daug rizikinga. Reiškia, koalicionį pagimdė atsakomybės baimė. Napamirškim, kad baimės reikalui praėjus, buvo apseita ir be koalicionis. Garbinamą koalicionį pradėjo 1920 m. birželio mėn. 19 d. dr. K. Grinius sudarytu VI ministerių kabinetu. Pradėta koalicionis atvėrė mūsų istorijos demokratinio aukso amžiaus pirmąjį puslapį, kuriame gėdingai įrašyta, daug blėdies ir nelaimių tautai atnešus, pasirašytas 1920-VI-12 prie taikos sutarties papildomas duobkasiškas nepriklausomybės protokolas. Jame sakoma: "Vykstančio so vietų - lenkų karo metu, Lietuva įsileidžia į savo teritoriją sovietų kariuomenės tiek ir ten, kur ir kiek sovietų karo vadovybės ras reikalingu". Nejaugi pasirašiusieji ir jį savo ratifikavimu patvirtinusieji nežinojo sovietų karinių jėgų buvimą, ten ir tiek, kur ir kiek jiems reikalinga reikšmės? Tiesa, pagrindinė duobkasiško protokolo reikšmė išnyko su lenkų laimėtu karu. Bet laimėtojai jo kreiviu keliu pasiaudavo savo grobuoniškiems tikslams įgyvendinti. Taip, kad duobkasiško protokolo pasėkos, vis vien

paliko labai žiaurios. 1920 metais lenkai po laimėto su sovietais karo, savo didžiule armija atsuko į išstius amžius jų siektą Lietuvą. Lietuva, nors būdama ir silpna lenkiškajai agresijai pasipriešino ginklu ir savo keliu ieškojo užtartinio ir teisingo sprendimo Tautų Sąjungoje. Tačiau to teisingo sprendimo Lietuva per visą savo nepriklausomą gyvenimą nesulaukė, ką dangi pagal lenkų panaudotą papildomo duobkasiško protokolo kreivą kelią, Tautų Sąjungos sprendimas buvo padarytas lenkų naudai. Kr. demokratai, nežiūrint Steig. Seime turėtos daugumos, per visą Lietuvos su Lenkija vedamą ginčią, nedrįso ar net nerado reikalo priimti teisėtai atstovaujančio suvereninei tautai Steigiamojai Seimo reikiamą ir revindikaciją žemes ir sostinę Vilnių pagrindinį valstybinį aktą. Jie savo priimto krikščioniškoj konstitucijoj revindikaciją sostinės Vilniaus visai neįtraukė. O nesant tokio tautos pagrindinio revindikacijai valstybinio akto ir Tautų Sąjunga daug ramesne sąžine padarė 1923 metais tokį neteisingą lenkų naudai sprendimą, kuriuo kiek vėliau pasekė ir Šventasis Sostas. Vėlesnis revindikacijai Vilniaus 1928 ir 1938 m. demokratijų niekinamas konstitucijas įtraukimas, labal padėties nesąta, tai 1939 metais atsiradus tinkamoms sąlygoms, pagal pagrindi-

nio valstybinio akto revindikaciją sostinę Vilnių atsiimti, koalicionė tautininkų, kr. demokratų ir valst. liaudininkų vyriausybė, nesirijo. Bet kai bolševikai užpuolamuoju karu išplėšė iš lenkų Vilnių, patiekė ant savo kruvinų durtvų mums po kojų, tai koalicionė vyriausybė gėdingai jį priėmė su labai analogišku 1920 metų papildomo duobkasiško protokolo sąlygomis. Skirtumas gal tik tas, kad 1939 metų sąlygose įsileista raudonosios armijos tam tikrose sutartose vietose sutartas skaičius, O 1920 m. buvo sutarta įsileisti, kur ir kiek sovietų karinė vadovybė ras reikalingu. Reiškia, kad kr. demokratai, greičiausia ir valstiečiai liaudininkai abiem atvejais sovietų įguloms į kraištą įsileisti, savo gerą širdį ir išmintį aiškiai įrodė. Tik čia dar atsistoja vienas labai rimtas klausimas. Ar 1920 metais pasirašytas ir ratifikavimas drauge su taikos sutartimi papildomas duobkasiškas protokolas valstiečiam liaudininkams buvo žinomas? Ar jį sutvarkė su savo dauguma vieni krikščionys demokratų? Šis valstiečių liaudininkų žinojimas ar nežinojimo klausimas iškyla todėl, kad tuo tragiškuoju metu buvęs krašto apsaugos ministeris pulk. leit. Žukas, kuris jo buvimą būtinau turėjo žinoti, nežinojo. Ir tik dėl to nežinojimo pataisė. O ant kiek jį buvo pataididėję nesupratimą, kuris galėjo

labai liudnai baigtis. Apie to duobkasiško protokolo buvimą, to meto krašto apsaugos ministeris pulk. Žukas sužinojo tik 1953 metais Cle velande iš adv. Nargelevičiaus. Jei to duobkasiško protokolo buvimą nežinojo privilegės šinoti krašto opsaugos ministeris, tai kyla klausimas, ar žinojo ir vadovavęs koalicioniam kabinetui min. pirm. dr. K. Grinius? Greičiausia, kad jis ir mir damas nežinojo. O jei nežinojo, tai tas nežinojimas aiškiausiai parodo, kam kr. demokratams, turėju siems reikiamą daugumą ta kolicija buvo reikalinga. Kolicija iš krikščioniško bloko pusės, buvo pakenčiama ir tęsėsi tol, kol ji jų partijos interesams buvo naudinga. Koalicija labai daug ką dengė. Ji dengė ir 1921 metais mums brukamą Hymanso projektą su lenkais uniją. Be abejo, krikšč. bloko daugumos Steigiamasis Seimas, siūlomą Hymanso katalikiškų kraštų uniją būtų priėmęs. Tik dėka krikšč. demokratų nepakęsimų nacionalistų akylumo ir laiku griežtu protestu perspėtos tiesioginių derybų su Lenkija Lietuvos Delegacijos pirm. min. Ern. Galvanaukui bombos, kuri 1921-XI-25 dieną sprogdama, susprogdino ir lenkų per Hymansą įpirštą antrąją su lenkais uniją. pulk. leitn. Žukas net buvo įsivėlęs su sovietų fronto karo vadovybe

Bus daugiau



## LB RINKIMAMS PRAEITIN NUSLINKUS

...Antrieji LB rinkimai daug kam davė nelauktus rezultatus. Daugumas tikėjosi, kad žiuose rinkimuose bus daug didesnis balsuotojų skaičius ir kad į Tarybą pateks tie, kurie visą laisvalaikį LB labai pašvenčia. Bet išėjo kitaip: vieni rinkimais nusivylė dėl mažo balsuotojų skaičiaus ir Tarybon išrinktų kai kurių asmenų, o kiti, su "Naujiejiems" priekyje džiūgauti bendru rinkimų nepasisekimu.

Rinkimų programa, pasikirs politinės ir ideologinės grupės, išskyrus LAS ir dar vieną kitą išleido agitacinius lapelius pirdamas balsuoti už sau artimus asmenis. Spaudoje irgi buvo varoma panašiai propaganda tik su tuo skirtumu, kad viena liberalinė grupė pasisakė ir prieš asmeninius rinkimus, apskaitinčiam LB vadovybę, kad ji nepravėdė proporcingų rinkimų t.y. partinių. Šios grupės narynė nebuvo proporcingų rinkimų, yra priežastimi nesidomėjo bendruomenė ir priežastimi smukimo. Jų rinkiminis šūkis, tarsi, ir buvo: mes ateiame gelbėti skęstančios lietuvių bendruomenės. Ir, reikia pasakyti kad jie su didele drąsa sulipo į bendruomenės skęstantį laivą, nes sulipo lygiai 5 minutes prieš 12-tą Daugumoje rekomenduojamų lapelių buvo surašyti tie patys asmenys, todėl ir netenka stebėtis kad iš rekomenduojamų sąrašų yra pravešta po lygiai maž daug po 8 asenis. Tiesa, viena katalikiška grupė išsiskyrė iš kitų. Nors ji pati save laiko didžiausia grupe, bet nesugebėjo iš savųjų tarpo 20 reikiamų kandidatų ir turėjo pasitenkinti 7 "grynakraujais". Net artimi sava ideologija dviasiskiai ir jų sąrašą negalėjo pakliūti ir todėl į Tarybą laimingai praspuko tik vienas. Ir štai po šių rinkimų Čikagoje yra daromos išvados, kad mūsųose atsirado katalikiškų srovių, kurios jau ir kunigų nepripažįsta katalikais.

Šį kartą LB rinkimus buvo įsijungusios politinės ir ideologinės grupės. Todėl buvo aktyvesni rinkimų ir daugiau balsuotojų, bet išėjo priešingai. Šia programa ir noris paklausti norinčius į LB įvesti partinį kromelį: kur jų są partijų gausumas ir galybė? Šie rinkimai aiškiausiai parodė, kad mūsų partijų žaidimas politiniuose veiksmuose "dideliais" tėra tik fikcija. Tai drumzlinas politinis vandenėlis tinkas pilstytis tik jų pačių suvažiavimuose, kur neapsieinama be kitų juodinimo, bet ten ka labai paabėjoti kiek tos grupės pasisako ir dirba gyvosios lietuvių bės išlaikymo labui.

Didelė spaudos dalis LB rinkimus rėmė ir juos garsino, bet kita spaudos dalis, vadovaujama kai kurių Alto Vykd. komiteto "tūzų", stengėsi rinkimus nuvertinti ir viską darė kad rinkimuose kuo mažiau dalyvautų. Tokios spaudos laikysena kovojanti dėl krašto išlaisvinimo lietuvių stebina. Stebina sava etika ir tuose laikraščiuose dirbančių logika. Juk iš tokios laikysenos atrodė, kad turima reikalas ne su tautine lietuvių bendruomenė, o su tautos priešais - komunistais. Ir va, nros "Naujiejiems" ir svaido akmenis į "Vilnius" daržą, bet kovodamas su LB kas žin ar ne daugiau vandens piila ant raudonųjų malūno? Amerikos lietuvių istorijoje, vargiai yra buvęs panašus atsitikimas, kad būtų taip brutaliai kovojama. Aišku, tokia laikysena yra kiekpakenkta rinkimams, bet kartu ir išryškėjo, koki yra "nuoirdūs" santykiai ir koks bendradarbiavimas tarp svarbius postus Alte turinčių asmenų ir Lietuvių Bendruomenės.

Kodėl rinkimai nepasisekė? Kad dalis spaudos laikėsi pasyviai, o kita dalis puolė LB ir pačius rinkimus. Antra, daug ką nuo rinkimų sulaukė bedarbė, nes reikėjo susimokėti vieną kitą dolerį užsiliku šių nario mokesčių, o to dolerio nebuvo. Trečia-apatiskumas ir nenoras suprasti lietuvišką reikalą ir ketvirta- senosios lietuvių kartos pasitenkinimas savosiomis dažniais atvejais atgyvenusiomis organizacijoms neįsėjant naujų kekių lietuvių palaikyti privedė kad rinkimai nebuvo gausūs. Šia programa, kaip kas supranta lietuviškuosius organizacinius reikalus:

Čiėroj baisuoti atėjo vienos didelės ekonominės imonės Lietuvoje buvęs valdytojas su visa šeima Priminus vienam šeimos nariui na riu mokesčio klausimą nebalsavo ir aplėido salę. Panašiai įvyko ir su viena Roselando gydytoja. Priminus jai nario mokesčio reikalą ji ne tik nebalsavo, bet net iškoliojo rinkimų komisiją.

Šį kartą LB Taryba išrinkta mažesniu balsuotojų skaičiumi. Ir kaip anksčiau teko paminėti yra dėl to džiūgaujanti, kad LB smunka. Jie džiūgauti, nes savo vaiduoteje pramato jos laidotuves. Ir čia susidaro įspūdis, kad Aito vadų dalis nors ir nekviesta mielai LB laidotuves dalyvauti ir su džiaugsmu laidotų tą organizaciją, kuri tikrai nuoširdžiai rūpinasi lietuvių bės ir lietuviškos kultūros išlaikymu ir kurį tuo pačiu sudaro Alto veikimo pagrindą atečiai. Ir ar čia trumparegiškumas?

Nuoširdžiai ir rimtai apsvartę visų lietuviškų organizacijų negeroves, matome jas visas sergant ta pačia liga: nesilankymu ir susirinkimais, nesidomėjimu savo organizacijos vidaus reikalais ir lietuvišku gyvenimu bei neskaitymu ir nepalaikymu spaudos. Todėl vietoje džiūgauti dėl kitų nepasisekusių rūpinti, kad šios negerovės greimiu, ar nevertėtų visiems rimtai su čia iš lietuviškųjų organizacijų pranyktų.

Ir ištikro. Imkime SLA rinkimus į vykdomojus organus, kiek ten rinkimuose dalyvavo? Nagi, anot p. Tyshiasov nepilni 3.000 iš 12.000 narių. Atrodo, kad LSA nariai turėtų labiau interesusoti savo reikalais nei kitų visuomeninių organizacijų nes jie per metus moka dešimtimis dolerių apdraudos mokesčio, o jos vykdomi organai valdo milijonus dolerių. Bet dėl SLA negausumo rinkimuose niekas nesidžiaugia, nekelia triukšmo, nepuola, nesityčioja ir nesikiša į SLA vidaus reikalus. Tiesa, kad pavaizdavo tariamai didesni charakteriniai. Dėl buvusios Tarybos jienos" paskelbė, kad LB vyksta kova tarp rontininkų ir tautininkų dėl dominavimo. Dėl šito tenka pasakyti, kad Lietuvių Bendruomenėje grupės tarp savęs dėl "dominavimo" taip nekovoja tarp savęs kaip kovoja socialdemokratai su kitomis grupėmis SLA organizacijoje.

LB Tarybos sudėtis tikrai įdomi: į ją pateko ir tokių asmenų, kurie iki šiol nieko bendro su LB netu čia jo ir įsirašė organizacijon tik 5 minutes prieš 12. Jiems teks darba pradėti ne nuo apacių- apylinkių ar apygardų, bet nuo viskas. Tad (Nukelta į 6 pusl.)

## "KARYS" PERKĖLĖ IEŠMĄ I KOEGZISTENCIJOS KELIĄ?

L.V.S. "Ramovė" leidžiamas mėnesinis žurnalas "Karys" š.m. balandžio (4-me) numeryje įsidėjo vilniškėje "Tiesoje" spaudintą pulk. VI. Motiekos straipsnį "Mūšis prieš Šiaulius". Tame straipsnyje aprašoma taip vad. "Lietuviškiosios Divizijos" bolševikų armijoje kautynės su vokiečiais 1944 m. rugpjūčio 17-19 d.d. ties Šiauliais. Apačioje įdėta pusės puslapio didumo nuotrauka su užrašu: "Raud. armija žygiuoja Kauno gatvėmis 1944 m." ("Darbininko" klišė).

Straipsnio įžangoje įdėtas redakcijos komentaras, gana koegzistenciškai nuteiktas. Jo pabaigoje pažymėta: Plk. VI. Motieka yra tar nauvės Lietuvos kariuomenėje, ir daug kas mūsų karininkų jį pažįsta. Šiuos jo atsiminimus perspaudziname, kadangi jie liečia mūsų gimtąją žemę ir tuo jie yra mums įdomūs.

Pirmiausia dėl paties straipsnio autoriaus. Tas tiesa, kad daug kas mūsų karių plk.V.Motieką pažįsta: vieni prisimena jį dar nepriklausomos Lietuvos kariuomenėje tarnavusį, kiti jau kaip aršiu raudon armiečiu pasidariusį. Maža tik paminėti, kad jis Lietuvos kariuomenėje tarnavo. Verta pabrėžti, kad toji kariuomenė jam davė aukštąjį karinį mokslą, o vadovybė patikėjo vienas atsakingųjų pareigų - Vyriausiam štabe Operacijų dalies vedėjo vietą, nors buvo bukokų gabumų karys. Šioje Vyr. Štabo dalyje buvo kuriami ir saugomi slap- tų kariuomenės operaciniai planai. Taigi Lietuvos kariuomenėje jis buvo parinktųjų skaičiuje. Ir štai tas pats gen. št. plk. Motieka, bolševikams Lietuvą užgrobus, išvertė savo kailį užsimovė raudonąja puse į viršų ir su didžiausiu atsidavimu ėmė raudoniesiems tarnauti. Ne vienas iš smurtu į Raudonąją armiją įjungtų lietuvių karių jį kaip besąlyginai bolševikinės armijos tarnybai pasidavusį.

Kada prasidėjo vokiečių - rusų karas ir lietuvių kariai panorosi palaiduoti nuo bolševikų armijos, raudonasis didvyris Motieka šaudė į "neištikimusius" lietuvius. Pagaliau bilševikų kare su vokiečiais raudonųjų eilėse "Lietuvų nuo priešų vaduodamas" tiek pasišyviu jodinėti. Suglaudinius, reikia pasakyti, kad "Kario" perspaudintu straipsnio autorius yra vienas nedaugelio jų nepriklausomos Lietuvos karių, suvaidinsiuš Judo rolę įstumiant Lietuvą bolševikų vergijon.

Kas pasakytina apie patį straipsnį, kaip apie tokį? Karinės srities spauda (kuo dalinai

"Karys" yra) spaudzinasi ir priešų spaudoje pasirodžiusias įdomias žinias apie kautynių aprašymus, operacijų nagrinėjimus tikslu juos išstudijuoti ir pasimokyti. Gi minėtas straipsnis kautynių studijų požiūriu yra be jokios vertės. Jis parašytas vieno kautynių epizodo atsiminimų formoje. Bet ir šiuo požiūriu jis mūsų laisvosios spaudos puslapių nevertas. Viena, kad jame su pasigėrėjimu ir pasigyrimu aprašomos mūsų kraštui vergija ir mirtį nešusios kautynės, o antra, kad jis yra bolševikinė melu ir propaganda kiurai persunktas.

Neverta čia plačiau kalbėti apie vokiečių jėgų išpūtimą, kad tuo pačiu iškeit "nenugalimosios" armijos" narsumą. Tik verta prisiminti, kad straipsnio autorini pro Andrijavos daržinės stogo plyšį žiūrint viskas keleriopai atrodo. Autorius savo "pobiednoscu" kovingumui iškeiti trenkia imponzantišką vardą ir skaičius: "Gross-deutschland" diviziją su 200 tankų. Tikras blefas. Jei vokiečiai tuo laiku būtų galėję paleisti vienos divizijos sudėtyje 200 tankų, tai "Raudonoji nenugalimoji" nebūtų pasiekusi Šiaulius.

Šis straipsnis pasipiktinimą suelia savo įžuliu komunistiniu melu. Autorius sako - lietuškasis junginys - atseit lietuviška divizija, nes to junginio sudėtyje įguruoja trys šaulių pulkai. Bet kas to "lituviškio" junginio sudėtyje 15 pavadžių tiktai pusė skamba lietuviškai, gi kita pusė - maskoliškai. Netenka abejoti, kad junginio lietuviškumui pavaizduoti autorius sukrapštė visas galimas lietuviškas pavardes palikdamas volgiškius kolegas pagerbti maskviškiuose laikraščiuose. Tokius junginius mes jau pažįstame dar iš nepriklausomybės kovų. Juk 1919 m. Baltušis-Zemaitis irgi su "lietuvišku" pulku žygiavo tais pačiais keliais ir buvi pasiekęs net Telšius kai lietuvių savanorių sumuštas vos su keliolika "barecų" nešėsi už Lietuvos laukų. Tą patį Baltušis-Zemaitį 1940 m. bolševikai atgabėnė iš Maskvos pastatė Lietuvos Liaudies kariuomenės" vadu.

Straipsnis baigiamas teigimu, kad Šiaulių mūšis buvo pirmasis junginio, atseit lietuviškojo, mūšis Lietuvos žemėje. Taip kad tos kautynės vyko Lietuvos žemėje tikslu ją vergu kraštu padaryti, tai mes visi žinome, Bet, kad tas junginys buvo lietuviškas, tai tikras bolševikinis melas. Jame buvo tik maža dalis sušaudymu grąšinant suvarų lietuvių ir gal keletas lietuviškų raudonkailių.

Dar verta sugrįžti prie redakcijos trumpi komentaro, kur primenamas Pabaltijo karinės apygardos generolo N. Diomin teigimas, kad karui baigiantis tarybinėje armijoje tarnavo ir kovėjo apie 200.000 lietuvių. Absurdas. Jei prie gerai organizuotos santvarkos krašte sumobilizuojama iki 10-12% viso gyventojų skaičiaus, tai laikoma didelio įtempimo mobilizacija. Jei tuo laiku Lietuvoje buvo, sakysim, apie 2.500.000 gyventojų, tai tik gerai organizuotą, įtemptą mobilizaciją pravedus būtų buvę galima sutelkti apie 200.000 vyrų. Bet mes gerai žinim kokia padėtis tuo metu Lietuvoje buvo ir kaip gyvento jai tos raudonosios pabaisos tarnybos vengė. Geriau ėjo į miškus partizanauti, kaip bolševikams tar nauti.

Kaip jau pradėjo buvo minėta, tartum aprašomųjų įvykių efektivi sustiprinti įdėta Kauno gatve žygiuojančios bolševikų nuotrauka. Voroje matyti kariniai sunkvežimiai ir greta netvarkingoje rikiuotėje žygiuojantieji pėstininkai. Raudonarmiečiai ne kautynių aprangoje - apsikabinėje net ordinais. Iš to tenka spręsti, kad sunkvežimiai apkaišyti kokiais tai žalumynais ne komuflažo tikslui, bet pasipuošę "triumfalinio maršo" programa. Prisimenant dar, rodosi, nesenal būvusias siaubingas dienas kaip pavergėjų bolševikų voros įžygiavo į no gatvėmis pasižūrėjus į tą nuomusų laisvą kraštą. To paties Kau trauką graudu pasidaro, net šiurpas nupurtė. Ir kaip begalvotum, joku būdu negalima suprasti, kuriais sumetimais "Karys" mūsų širdyse pasibaurėjimą ir neapykantą keliančia nuotrauka "pasipuošė."

## Mažoji Lietuva

LIETUVOS PAJŪRIAS

Rašo Alf. Nevardauskas, Chicaga

Nugalėjęs su policija tarnyba su stėjusius išimokslinimus ir už sijusiušimokslinimą ir užsigrūdines sienos apsaugos tarpybai, pajutau savo tikrąjį pašaukimą. Nors pasieniečio pareigų nešimo kelias yra mirties kliutimis nusėtas ir už pareigų ėjimą vyriausybė kaip savo samdiniui mokėjo atlyginimą, bet tai buvo ne viskas. Su ginklu saugojant tėvynės pajūrį, per keliolika kilometrų kasdien vejo pustomu ar kietai suplaktu smėlio pajūriu. Išbraidai miškus, krūmuose stieb ramius kopų ketukojus kaip jie nerūpestingai, pavieniai ar susibūrę įbandas leidžia laiką ir lygini su savim. Užkopęs ant aukščiausios negyvųjų kopų viršūnės tingiu zilgnsniu bėginėji po pilną žvėjų judėjimo Kuršmarį, ar stebi jūros paviršius, žaidžiantį žalsvomis audringomis bangomis ar tylinytį ir spindintį, ramų ir lygų lyg veidrodį. Čia buvo laiko pa sidžiagti saulėtekiais- atbundančia diena ar atsisveikinti su jūroj skęstančia saule.

Sugrįžęs po darbo dienos, pasidalinį įspūdžiais, tarnybos nesekme ar laimėjimais. Ir tai buvo viskas. Žmogus ne vien duona gyvena, tad ir pasieniečiai vien ja negyveno. Vieną dieną gimė manyje mintis šalia tiesioginių pareigų rasti kelią į kultūrinį gyvenimą. Bet kaip, atsakyti nebuvo lengva. Nedrįsau niekam prasitarti ir vienas ją ilgai nešiojau avo širdyje. Ir kaip aš galėjau pasakyti?

Pradžioje neturėjau koiegu tarpe artmo širdies draugo, kuris mane ne tik suprasti galėtų, bet ir užštoti prieš tuos; kurie sužinoję gal būtų šaukte šauktų: užsimanė varna skristi į dausas. O kita vertus, mane kamavo mintis, jog norint į kultūrinį veikimą įsijungti, reikia gerai pažinti vietos sąlygas. Tad beieškodamas išeties taško, uostinėjau i vietos gyventojų lietuvininkų dvasinį stiprumą, rinkau žinias; jas gru

### Atketa iš 1 pusl.

pagerinti, kai jis su Bulganiu nusilenkė Tito ir visą kaltę suvertė sušaudytam Berijai. Bet Chruščevui nepasisekė Tito susigrąžinti į visišką Maskvos glėbį. Tito nori būti tolygiu vadu, koks anksčiau buvo Stalinas ir dabar yra Chruščevas. Bet tokių Tito norų negali pakęsti Maskva. Spaudimo ženklai Maskva atšaukė Vorosilovo kelionę į Belgradą, o Tito nebegalėjo pasirodyti Varšuvoje. Chruščevas dar atsiuntė Tito sveikinimus jo 66 gimtadienio proga, bet birželio 3d. Bulgarijos komunistų kongrese Chruščevas viešai įspėjo Jugoslavijos Tito, jog yra tik vienas komunistas, kuriam vadovauja Mas-Kva. Įspėjimams sekti sankcijos, kurių viena jau pasireiškė - Mas-kva. Įspėjimą gali sekti sankcijos, arki 300 milijonų parama. Maskvos "Jugoslavijos santykius atydziai seka Amerika ir Anglija. Jie bus liesti prez. Eisenhoerio-Macmilla no pasitarimuose Washingtone.

### LIETUVIŠKOJI POLITIKA

Lietuviškoji politika sukasi aplink įvykius ir įvyksimus seimus ir kongresus, konferencijas. Gegužės 30-31 ir birželio 1 dienomis New Yorke įvyko Tautinis Kongresas, rengtas tautinių grupių. Kongrese dalyvavo apie 350 dalyvių. T. Blinstrubas padarė pranešimus Alto, Balfo ir Lietuvių Bendruomenės teigė žygiuojantieji pėstininkai. Raudonarmiečiai ne kautynių aprangoje - apsikabinėje net ordinais. Iš to tenka spręsti, kad sunkvežimiai apkaišyti kokiais tai žalumynais ne komuflažo tikslui, bet pasipuošę "triumfalinio maršo" programa. Prisimenant dar, rodosi, nesenal būvusias siaubingas dienas kaip pavergėjų bolševikų voros įžygiavo į no gatvėmis pasižūrėjus į tą nuomusų laisvą kraštą. To paties Kau trauką graudu pasidaro, net šiurpas nupurtė. Ir kaip begalvotum, joku būdu negalima suprasti, kuriais sumetimais "Karys" mūsų širdyse pasibaurėjimą ir neapykantą keliančia nuotrauka "pasipuošė."

Tuo pačiu metu Chicagoje įvyko Ar jau pritrūko laisvos Lietuvos žygiuojančių karių nuotraukų ar įsuko į koegzistencijos kelią? Jei chicagiešų "Vilnis" iš vilniškės "Tiesos būtų perspaudzinusi tą straipsnį ir įsidedusi tą nuotrauką, sakytum nieko geresnio netenka ir laukti. Bet kai "Karys" tą padarė, tenka tik labai stebėtis ir apgailestauti.

pavau ir žvalgiausi valdinių įstaigų pareigūnus kiek jie yra sumterė suoti kultūrine veikla. Kada viską mano supratimu sugromulavęs tu- šuapord, uaja rep oip, tefai kaip prieti prie organizacijų pirmininko, besirūpinančio lietuviškų organizacijų veikla, kad leistų pajūri kopų rajone įsteigti lietuvišką organizaciją. Mat, Klaipėdos visam kraštui vienas aukštesniųjų valdininkų buvo paskirtas lietuviškų organizacijų tvarkytoju ir norint lietuvišką organizaciją ar jos padalinį suorganizuoti, reikėjo iš jo turėti sutikimą.

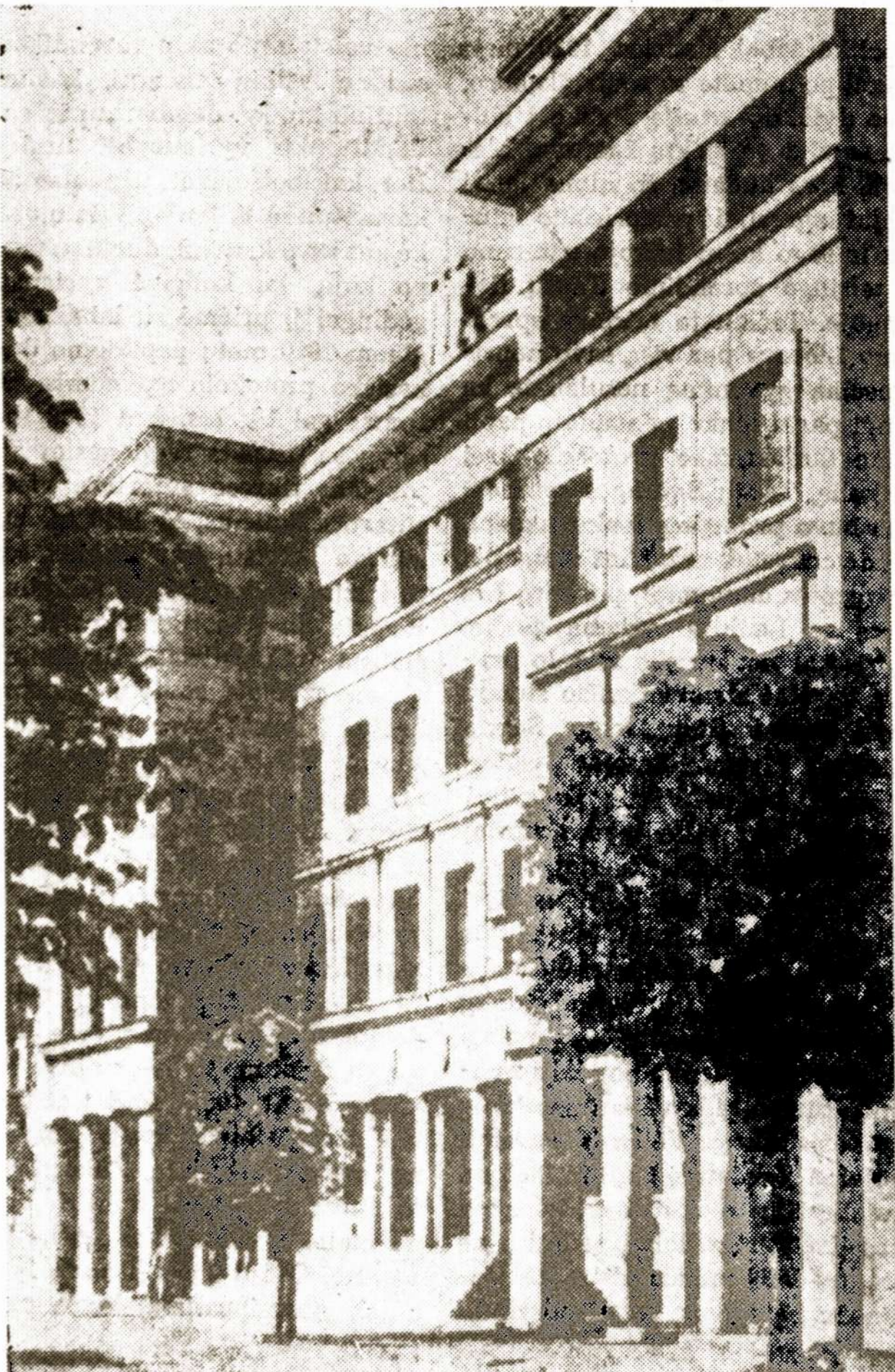
Bet ir vėl. Kuršių kopose aš buvau menka asmenybė. Ir mane ka mačo klausimas ar galiu kištis į aukštesnio rango, tituluoto interese sus. Į interesus žmogaus, kuriam šitas turi tiesioginiai rūpėti, kuris turi jausti pareigą, kai tuo tarpu aš tik iš malonumo ir nenugalimo noro į šią sferą vagiliškai biviausi. Šita aplinkybė vertė manet lietuviu riuoti ir kamavo, o laikas bėgo... Bėgo ir senai nešiojama mintį brandino. Per tą laiką viena kita pako pa tarnyboj kilsterėjau ir artėjau prie tituluoto organizacijų pirmi- žn "smauzkos eidais senas dar kažka katinas

ninko. Ir štai, progai pasitaikius. iš to kludžiaun organizacijų pirmininką, tikslu įkurti kopų rajone šaaulių sąjungos vienetą. Deja, teko nusivilti. Jis savo pažiūras išdėstė gana smulkiai ir pastebėjo, jog jau ir iš seniau įkurtos organizacijos merdi, o jų nariai laikosi tik materialiniais sumetimais. Jis kalbėję daugiau teoretiniais, o aš iš savo studijinių žinių surinkti vietoje. Todėl išgirdęs tokį pono organizacijų pirmininko pareiškimą labai nustebau ir vos tik susilaikiau ne pasas: turbūt ir ponas pirmininkas tik materialiniais sumetimais nešioji organizacijų pirmininko titulą.

Krikščionių Dekrų konferencija, sutraukusi per 100 atstovų ir svečių. Konferencijos kalbėtojai daug kalbėjo apie visų lietuvių vienybę reikalingumą, bet konkrečių siūlymų vienybei įgyvendinti nepasūlė. Akcentuota, jog visi lietuviaviešalyginai turi remti Vliką ir Altą. Padejuota Lietuvių Fronto kieta laikysena ir katalikų jaunimo nesidomėjimu politika. Prel.M.Krupavičius konferencijoje nebevaizdino didesnės reikšmės, o buvęs centro komiteto pirmininkas toliau nebeišrinktas pirmininku ir paliktas vicepirmininko pareigose.

Lietuvių Bendruomenės naujai išrinktosios Tarybos sesija įvyks liepos mėn., greičiausiai Clevelande. Naujausias Tarybos svarbiausias uždavinys bus išrinkti naują centro valdybą. Girdėt, jog dabar tintis LB centro valdybos pirmininkas St. Barzdukas toliau nenorės kandidatuoti protestuodamas prieš "Naujiejiems" nukreiptus puolimus prieš jo asmenį ir Lietuvių Bendruomenę. Kai "Naujiejiems" pradėjo pulti centro valdybos pirmininką ir Lietuvių Bendruomenę net su Alto sekretoriaus parašu, LB parašė Aitui raštą, klausdama, ar tokia yra ir Aito nuomonė ir tokiose sąlygose yra galimas bendradarbiavimas? Altas atsakė tylyjimu. Jei padėtis nepagerės, naujoji LB Taryba bus priversta peržiūrėti santykius su Altu. To pasekoje gali įvykti, jog ateinančioji Vasario 16-ji jau bus Lietuvių Bendruomenės diena ir aukos daugumoje bus renkamos Lietuvių Bendruomenėi.

Birželio mėn. Bostone įvyks Amerikos Lietuvių Tarybos kongresas. Netektų abejoti šio kongreso su svarba, bet įtaką lieka faktai, jog šis kongresas rengiamas kitų kongresų ar seimų šuniekimino ženkle. Tik pavartykime "Naujiejiems" ten pamatysime, kaip buvniekinami Liet. Bendr. rinkimai ir kaip puolamas Pasaulio Lietuvių Bendruomenės seimas. Vienybės skelbėjai- virsta tikrais vienybės trukdytojais ir lietuviškojo darbo skaldytojais.



Lietuvių karių ramovė-Trys milžiniai- Kaune, Mickevičiaus gatvėje



# Ką gen- Raštiš nkeatsimena

(Jo atleidimo priežastys)

Nenoriu senų neuzgijusių žaizdų liesti, priminti nemalonus faktus Lietuvos paklūvimo rusų vergovėn, bet gerbiau generolo Raštiko atsiminimuose, iškreipiančius faktus, įžulius kopimas ir tautos didvyrius priverčia mane priminti ne tolimą praeitį, kuri iš daugelio atminties dar neišdilo.

Kilus 1939 metais vokiečių lenkų kariuomenės vyriausybės paskelbė ginkluotą neutralitetą. Tuo tikslu paskelbta mobilizacija pasibaigė chaosu. Mano brolis išbuvo mobilizacijos lauką artillerijoje, kur patrankoms nebuvo nė vieno šovinio. Negeriau buvo ir kitose ginkluotose rūsėse. Ši mobilizacija buvo praversta kariuomenės Vado generolo S. Raštiko. Jei kas nors kitas, o ne Smetonos giminaitis gen. Raštikas būtų padaręs panašią mobilizaciją, geriausia atveju būtų degraduotas į eilinius, nubaustas ir kartu su kitais Smetonos priešais būtų atiduotas rusams. Jei Smetonos paliepiu už nepasitenkinimo parodymą ūkininkai buvo suaudyti tai kaip turėjo būti nubaustas kariuomenės vadas neparuošęs kariuomenę kovai? Bet giminytės ryšiai buvo stipresni už krašto interesus.

Nurodė klaidas mobilizacijos pravedimo buvo apsaukti voldemarininkais, bolševikais, tautos priešais, saugumui sukiant tokius į Dimitravą ir kalėjimus.

Tvarka buvo atstatyta, kariuomenė demobilizuota, nepatenkinti kalėjime. Mat, nebuvo tikslo dėl organizacinių ir apginklavimo trūkumų laikyti negalinčią kovoti kariuomenę.

1939 metų pabaigoje, perkant Kaune pas kioską laikraščius, juose radau numerį "Kardo", kurio nebuvau prašęs. Kioskinkas paaiškino, kad tai yra konfiskuojamas laikraštis, policija pakeliui jį konfiskuoti, bet jįsa nenori turėti nemalonių su policija ir prašo manęs šį paskutinį laikraščio numerį paimiti.

Ten buvo garsus generolo Raštiko straipsnis "Ar sveika? Autorius be kitų tų laikų vyriausybės užmetimų, klausimu statė klausimą "ar sveika, kad kariuomenės vadas gauna tik 2.000, tuo tarpu Kauno burmistras 5.000 litų mėnesinės algos." Keista buvo, kad algos klausimas buvo keliamas tuo laiku, kuomet valstybės sienos braškėjo ir lito vertė pasidarė problematiška. Vėliau sužinojau, kad gen. Raštiko straipsnis karo cenzūros buvo neskaitytas ir laikraštį pristatė prezidentūron, iš ten buvo duotas parodymas laikraštį konfiskuoti. Vien algos padidinimo reikalavimui gen. Raštikas atidarė kelį kiekvienam kariuomenėje reikalauti algos pakėlimo. Ir jei šian

dien generolas klausė ar sveika, kad jis gauna permažai įkitą ditną tą klausimą galėjo kartoti, leitenantas, puskarininkis, eilinis. Laikraščio konfiskavimas ir gen. Raštiko atleidimas iš kariuomenės vado pareigų buvo vienintelė išeitis neleisti diskutuoti atlyginimo, naryditi ir šiaip pašlijusios drausmės.

Straipsnis įvairiai buvo aiškina mas. Vieni manė, kad gen. Raštikas parašė straipsnį, kad priversti prezidentą pašalinti kariuomenės vadą iš pareigų tuo atpalaiduojant nuo atsakomybės, kiti, kad generolas jautė savo atleidimo būtinumą sąryšyje su pastebėtomis klaidomis pravedant mobilizaciją ir jo straipsniu, kuris būk buvo smūgiu prez. Smetonai, kariuomenės vadui pereinant opozicijon.

Kaip bebūtų, bet Lietuvos nepriklausomybė buvo atsidūrusi pa vojun ne vien rusams įteikiant ultimatumą dėl sudarymo jiems palankios vyriausybės bet ir dėl generolo Raštiko praverstos nevykusios mobilizacijos. Rusai pamatė kad mes neturime plano ir nesame pasiruošę gintis.

Generolo Raštiko įpėdinis, kompartijos kandidatas gen. Vitkauskas neturėjo intereso padaryti Lietuvos kariuomenę kovinga, nes tuo aliku, kompartijos reikalas buvo Lietuvą laikyti silpną ir gen. Vitkauskui kaip komunistui tas buvo pirmoje vietoje.

Taip atrodo nepagrąžinta istorija nepriklausomybės praradimo faktų šviežioje. To viso gen. Raštikas neatsiminė.

Per du toms savo atsiminimų gen. Raštikas stengiasi įrodyti savo didumą, gabumą ir genialumą, kaip juo Lietuvoje ir užsienyje žavejos ir kaip piktas žmonos dėdė, Smetina, bijodamas genialaus žmogaus populiarumo iš kariuomenės vado pareigų pašalino. Jo garsas nešlėso ir nebūnant kariuomenės vadu. Pabėgus Berlynan, Amerikos lietuviai reikalavo, kad jį pagalba būtų gen. Raštiko kontroluojama. Kiek gen. Raštiko didybė neišlėso ir dešimtmečiams praėjus po Lietuvos okupacijos, rodo faktas įrašant į atsiminimus ir tokį menkinę kaip kad vokiečių belaisviai Raštiko pavarde žinojo. Vieni žodžiu generolas Raštikas, praktikuojantis katalikas, žydų draugas Smetonos nuskriaustas kankinys, prieš visus tautos priešus rezistentas, pilnai užsitarnavęs tautos didvyrio vėiniką.

Nenoriu gen. Raštiko atsiminimų nagrinėti, bet noriu jo atsiminimus papildyti ir parodyti, kad eiliniai piliečiai neviską užmiršo, kas netolimoj praeityje vyko ir atmena ne tik ugningas gerb. generolo kalbas, bet ir jo raštus ir straipsnius jam kariuomenės vadu tebebūnant.

Voldemarininkas

# EKONOMINIAIS KLAUSMAIS

Kodėl kainos kyla??

Nedarbo didėjimo atvejuje, paprastai krenta ir gaminių kainos, nes įpirkimo galia, pajėgumas pirkti, pareikalavimas natūraliai sumažėja. Šitas pačias sąlygas dabar turime Amerikoje. o kainos betgi kyla ir toliau. Kyla klausimas kodėl taip yra?

Common Council for American Unity žiniomis, kainos taip greit nekylandios, nes, girdi, pav. per gruodžio ir sausio mėnesius jos teprakilusios tik 0,6%, o vėlesnis kilimas, kainų indeksą tėra padidinęs tik 3 1/2% palyginus su pereiniais metais. Iš kitos pusės, kai kurių daiktų kainos pakilo dėl praėjusių žiemą siuntusių šalčių pietinėje Amerikos valstybių dalyje, kurie neišgami paverkė kai kurių maisto produktų derlių, sumažindami rinkoje jų pasiūlą. Šito pasėkoje apel sinų sunka, kuriai paklausa yra gana didelė, pakilo net 25%. Tėrcia, ne vsų produktų kainos kyla. Čia nurodoma, kad naujų ir vartotų automobilių, drabužių ir kai kurių elektris aparatų kainos net yra kritusios. Ketvirta, kad nevisų nu kritusių prekių kainos dėl lėtos registracijos, laiku yra kainų indeksan įtrauktos ir tuo būdu rodo kainų kilimą, kai tikrumoje esą eilės industrinių prekių kainos yra nukrito. Kaip antai: vario, švino cinko, gumos, šildomosios alyvos ir t. t. Betgi kartu ir pastebi, kad kainų kilimas primena, jog ekonomija bazuota ant privataus biznio esą atsisotja prieš dvi pagrindines problemas: a) pastovsnį kainų pa laikymą ir b) apsaugą ekonominio ūgimo nutrukimo kai kainos krenta ir reikiassi rimtas nedarbas

Iš kitos pusės primena, kad prieš metus valdžios pareigūnai dėl infliacinų tendencijų esą sulėtino kainų kilimą, padidindami bankų sistemos intereso normas aukštesniais mokesčiais, sumažindami federalines išlaidas, todėl pasireikianti recesija yra dalinai rezultatas tų valdžios potvarkių. Bet, girdi, politika krypta į kitą pusę: skatinamas biznis. Kad darbas padidėtų ir šitai bus pajusta tik ateinančiais mėnesiais. Tačiau, kartu pabrėžiama, kad šeiminkinių biudžetai ateityje dar daugiau susispaus. Aiškiau kalbant viskas dar

# CLEVELANDO LB GYVENIMAS

Clevelando lietuvių bendruomenės gyvenime reikšmingesnis įvykis, tai neseniai įsikūrusi JAV Clevelando Antroji Apylinkė, apimanti Naujosio Lietuvių Parapijos ribas, kuri savo narių stegiamą bą jau pradėjo darbą. Kadangi su jame susirinkime išrinkusi valdyantrosios apylinkės įsikūrimu susidarė tūlų naiškumų santykiuose su jau penkerius metus veikiančia JAV Clevelando Bendruomenės Pirmąja apylinkė, neseniai buvo sušauktas abiejų apylinkių valdybų bendras pasitarimas, kuriame buvo aptarti neaiškumai ir darnios veiklos galimybės.

Bendrame abiejų apylinkių patos Clevelando LB Antrosios Apytitarime buvo aptartos ir nustatytos ribos ir erdvė. Naujoji apylinkė apims šiaurinę Clevelando dalį, o abi apylinkės skirs Eddy ROAD (nuo Avon Lake kranto). Toliau ji eina Foresthills Blvd ir Mayfield Road. Lietuviai gyveną už minėtos ribos į šiaurės rytus, laikomai antrosios apylinkės nariais, paliekant jiems laisvą apsisprendimui apylinkėje jie norėtų priklausyti.

Tame pačiame susirinkime ap-

pabrangs.

Būdai kovoti prieš represiją

Iš kitos pusės, Common Council for American Unity skelbia, kad prezidentas ir kongresas ieško kelių Amerikos ekonominės vagos nustatymui, kas manoma, turės efekto kovoje su dabartine recesija biznio srityje. Tikima kad išlaidius pastovų ekonominį augimą ir išvengus staigios infliacijos ar defliacijos, valdžios organai turi panaudoti savo galią pinigų ir kredito nustatyme. Todėl esą ekspertai siūlo sumažinti kreditus ir padidinti paskolų procentus per kainų ir biznio kilimo laikotarpį, o defliacijos perijode, jie būk pataria laisvesnius kreditus ir siūlo žemesnius procentus, kad padrašinuos daugiau skolintis namų statybai ir naujų biznio įstaigų steigimui.

Per 1955, 56 ir 1957 metų pirmuosius pusmečius. Federalinė rezervų Valdyba, kreditui sulaukyti pa didimo interesų nuosimčius. Tačiau, pablogėjus biznio sąlygoms per antuosius pusmečius, savo kroatatus pakėitė, sumažindama interesų nuosimčius ir pavartodama kitus būdus kaip gauti daugiau bizninių pinigų. Antras kovos būdas prieš recesiją, tai skatinimas įsigyti nuosavus namus, užti krinant paskolas iš bankų, draudimo agentūrų ir kitų finansinių institucijų. Šita kryptimi yra dirbama nuo 1930 metų, bet dabar kongresas pravedė naują nuostatą, kur namų statyba yra skatinama pagreitintu tempu. Šito projekto pravedimui yra paskirta 1,8 milijonų dolerių ir tikimasi, kad ši pinigų suma įgalins pastatyti 200 tūkstančių naujų namų ir prie jų sttybos bus įtraukta apie 500.000 statybos darbininkų. Trečia kovos priemonė yra susijusi su bedarbių apdraudimu ir todėl yra svarstomi pasiūlymai, kaip prailginti pašalpos davimo laiką būnant be darbo. Ketvirta, kad padidinus įpirkimo galimumus yra galvojama padidinti dirbančiųjų savaitinį atlyginimą sumažinant federalinius mokesčius, ir penkta yra bandoma padidinti viešuosius darbus kaip tai: užtvankų, įstaigų, sausumos ir vandens kelių, žemės išdirbimo ir irigacijos.

Nekilnojamo turto pirkimo -  
pardavimo reikalais kreiptis:  
Alg. BUDRECKAS  
R E A L T Y  
4081 Archer Ave.  
(prie California Ave)  
Tel.: LAfayette 3-3384

JAUKIAI

FRALIEISI  
VARAMA  
CICERO UZEIGOJE  
LITUANICA

pa FADĄ KAZIMIERAITI  
Čia be gardžių gerimų ir už  
kandžių yra įvairių baldų:  
4920 West 14th Str., Cicero 50  
Illinois, Telef. TOWNhall 3-9601

Jeį nori svečią pavalšinti, -  
Pasidalint su juo savaisiais sielvartais,  
Tad laiko, mielas, negaišinki,  
Skubek pas Šimulį vedančiais keliais.

Vaišinki svečią  
Ir gerimais pirktais -

BUDWEISER ALUM

SIMULIS LIQUOR Inc.

5640 W. 87 St. Oaklawn

# LIETUVIŠKA DRAUDŲ AGENTŪRA

įvvybės, ligoninės, automobilių, baldų, namų ir visos kitos apdrau los - asmenims, profesionalams ir biznio įstaigoms Valstybes pa tvirtintos kainos.

Agentams ir brokeriams aukščiausi komisai.

AUTOMOBILIŲ FINANSAVIMAS

Bankiniai procentai. Nauji automobiliai 4% - vartoti - 6%  
Veikia Notariatas. Smulkesniai ir nemokamai informaciją  
gauti skambinkite, rašykite, užeiškite -

JONAS KIRVAITIS

INTERSTATE INSURANCE AGENCY

6108 So. Ashland Ave., Chicago 36. Ill. Tel.: WAlbrook 5-5671

# AUTO TAISSYMAS IR GASOLINO STOTIS

Atliekami lyginimo ir dažymo darbai. Taisomi motorai, stabdžiai,  
transmisijos ir t. t. MOBILGAS benzinas, Fire-tone padangos,  
baterijos ir automobiliams dalys.

1934 W. 59th Street Tel.: GRovehill 6-9136

M. ČESAS, patyres automobilių specialistas

# LIETUVIŲ AUDITORIJA

3133-37 So. Halsted Str. Telef. VI-2-6172

POKYLIAMS  
KONCERTAMS  
VESTUVEMS

4 Salės

Moderniškai įrengtos VIRTUVĖS  
(su maistu ar be maisto)  
išnuojamos neaukštomis kainomis.



Jūsų patogumui  
čia pat

BARAS

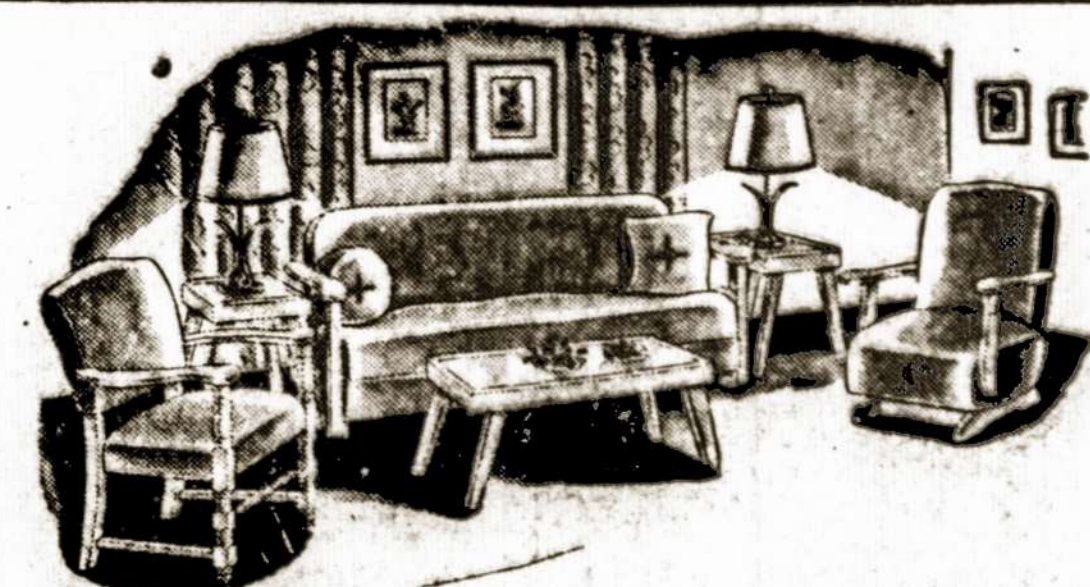
Jaukus putojančių taurių pavėsis  
ir žavi muzika.

ĮVAIRŲ PATAISSYMAI  
IR DAŽYMAS  
NAUJŲ NAMŲ STATYBA  
LIUDAS TAUJENIS  
6828 S. Maplewood Ave.  
Tel.: HE 4-5848

# WALTER SASNAUSKAS

2534 West Marquette Rd.  
Chicago 29, Ill.  
Telef.: GRovehill 6-8402

Stato naujus namus pagal  
ir planus.  
Atlieka įvairius remonto darbus.



Moderniausius baldus, naujausias televizijos aparatus žinomiau šių firmų įvairias kronis, kilimus ir viską, kas reikalinga namų įrengimui Jūr pirksite pigiau

Lietuvių PRE YBOS Bendrovėje

ROOSEVELT FURNITURE Co., Inc.

2310 West Roosevelt (12- St.) Tel.: SEeley 3-4711

Pats imonės vedėjas Feliksas RAUDONIS Jus maloniai sutika  
ir rodyti ir duos praktišką patarimą Jums rūpimais reikalais.

# Parūpina apdraudas ir dvigubus aliuminiinius langus



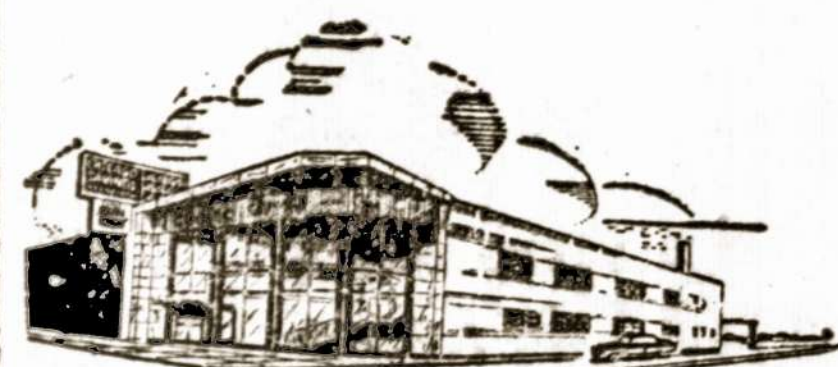
DRAUDŽIU: namus, automobilius, baldus, langus ir kita su teikdamas Jums ramybę nelaimėje.

Jūsų patogumui, gaminu dvigubus aliuminiinius langus, sumažindamas apšildymo išlaidas ir darbą

JUOZAS SPAITIS

3261 So. Halsted Str.  
Telef.: VICTory 2-6469

# THE BIGGEST DOLLAR IN THE WORLD IS THE DOLLAR YOU SAVE.



Remiantis Chicago Savings Bendrovės pragitimi, nuo pat jos įsikūrimo 1924 metais, jos pavyzdinga biznio tvarka, ypatingai idėlių saugumo ir dividendų našumo atžvilgiu, nėra saugesnės ir pelningesnės įstaigos pasidėti taupomus pinigus. Pasidėję taupinius pas mus gausite ne tik tai saugumą - jų apdraudimą iki \$10,000.00, augšta dividendą, bet ir daugelį kitų patarnavimų veltui, už kuriuos kitose įstaigose turėtumėte mokėti.

Taupytojų patogumui Chicago Savings Bendrovės įstaiga yra viena iš gražiausių ir moderniausių įrengtų visoje Illinois Valstybėje.

Lietuviai gyvenantieji už Chicago ribų, nežinint kurioje Suvienytų Valstybių dalyje jie begyventų, gali taupyti pinigus paštu.

Rašykite dėl informacijų. Mūsų turtas \$21,000,000.00.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

6245 So. Western Ave. Tel. GRovehill 6-7575 Chicago, Illinois

Atdaras: pirmadienį nuo 12 iki 8, antradienį ir penktadienį nuo 9 iki 4, ketvirtadienį nuo 9 iki 8, trečiadienį uždaryta visą dieną, o šeštadienį nuo 9 iki 2 valandos po pietų.



